



**HÖGSKOLAN VÄST**

Institutionen för ekonomi och IT  
Avdelningen för företagsekonomi  
Kandidatuppsats, 15 HP i företagsekonomi

# **Penningtvätt**

- En kvalitativ studie om banksektorns förebyggande arbete mot penningtvätt

**EXC 517**

**Vårterminen: 2020**

**Författare: Ilias Titi**

**Författare: Shahryar Amiri**

**Handledare: Stefan Hellman**

**Examinator: Sven Siverbo**

# FÖRORD

Under de år som vi har studerat företagsekonomi har frågan om vad vårt examensarbete ska handla om ständigt funnits i tankarna. Många förslag har dykt upp, men ett förslag väckte vårt intresse lite extra eftersom vi ansåg att ämnet var väldigt aktuellt med tanke på de senaste nyheterna inom finansvärlden.

Vi vill rikta ett stort tack till våra respondenter som har medverkat i studien. Utan ert initiativtagande och deltagande hade studien inte varit möjlig att genomföra. Vi vill också rikta ett stort tack till Stefan Hellman, vår handledare och programansvarig för ekonomiprogrammet. Tack för all hjälp och support under dessa tre år. Vi vill också rikta ett stort tack till Sven Siverbo, examinator och föreläsare inom företagsekonomi. Slutligen vill vi rikta ett stort tack till alla studiekamrater som har gett oss konstruktiv kritik under uppsatsskrivandet. Vi är oerhört glada och stolta över de framsteg vi har gjort under de tre år vi har läst, utmanats och skrattat. Stort tack och lycka till!

Ilias Titi  
Göteborg, Juni 2020

Shahryar Amiri  
Göteborg, Juni 2020

# Sammanfattning

---

<i>Titel</i>	<i>Penningtvätt - En kvalitativ studie om banksektorns förebyggande arbetemot penningtvätt</i>
<i>Författare</i>	<i>Ilias Titi</i>
<i>Författare</i>	<i>Shahryar Amiri</i>
<i>Kurs:</i>	<i>Examensarbete i företagsekonomi, kandidatexamen, 15 HP</i>
<i>Termin:</i>	<i>VT 2020</i>

---

De senaste åren har Finansinspektionen rapporterat nya fall kring penningtvätt där etablerade storbanker har stått i rampljuset i negativ bemärkelse. Rapporterade fall av penningtvätt ökar årligen inom Sverige och detta kan betyda att det finns brister inom det förebyggande arbetet mot penningtvätt eller att banker bland annat, har blivit bättre på att upptäcka penningtvätt. Banker och Finansinspektionen befinner sig på frontlinjen för vårt finansiella system och därför är det väsentligt att dessa aktörer innehar verktyg och metoder för att förhindra penningtvätt som utgör ett hot mot det finansiella system och den allmänna demokratin. Årligen rapporterar Finanspolisen att det tvättas ca 130 miljarder kr inom den svenska ekonomin och att de nuvarande trenderna dessvärre inte pekar på en nedgång. Syftet med denna studie är att bidra till en ökad förståelse kring hur banker arbetar i förebyggande syfte mot penningtvätt och hur de samspelar med Finansinspektionen för att få bukt med denna brottslighet. För att samla in datamaterialet genomfördes totalt sex semistrukturerade intervjuer med anställda från tre storbanker inom Sverige och en intervju med en anställd från Finansinspektionen. Det empiriska resultatet tydliggjorde att bankerna förlitar sig mycket på användningen av interna verktyg som kundkännedom - KYC och att kundkännedom är ett omfattande verktyg som innefattar ett flertal sekretessbelagda element som alla har ett identiskt syfte, att kartlägga och identifiera risker. Slutsatserna visar att det sker ett omfattande arbete i förebyggande syfte mot penningtvätt där banker årligen avsätter miljontals kronor för att göra ett gediget arbete. Det riskbaserade förhållningssättet till regelverken innebär att det fortfarande lämnas utrymme för banker att förbättra sina interna processer i det förebyggande arbetet mot penningtvätt, trots det faktum att det finns en medvetenhet om att brottslingarna ligger steget före. Samtidigt kan detta kompenseras av mer vägledning i de föreskrifter som ges av Finansinspektionen. En annan väsentlig slutsats vi har kommit fram till är att samspelet med Finansinspektionen inte alls fungerar på samma sätt som Finansinspektionen förmedlar att det gör. Den viktigaste delen av detta samarbete gick ut på att tillföra varandra med nya rapporter och föreskrifter, inte att samspela med andra aktörer för att få bukt med penningtvätt.

**Nyckelord:** Penningtvätt, Anti-money laundering, Kundkännedom, Finansinspektionen, Banker, Riskbedömning.

# Abstract

---

<i>Title</i>	<i>Money Laundering – A qualitative study on the banking sector's preventive work against money laundering</i>
<i>Author</i>	<i>Ilias Titi</i>
<i>Author</i>	<i>Shahryar Amiri</i>
<i>Course</i>	<i>Degree Project, Business Administration, Bachelor, 15 HE credits</i>
<i>Term</i>	<i>Spring 2020</i>

---

In the last couple of years, The Swedish Financial Supervisory Authority have reported new cases of money laundering where established major banks have been in the limelight in a negative sense. Reported cases of money laundering are increasing annually in Sweden, which indicates that there are shortcomings in the preventive work against money laundering or that banks are better at finding money laundering cases. Banks and The Swedish Financial Supervisory Authority are at the forefront of the preventive work against money laundering and therefore it is essential that these organizations possess tools and methods to prevent the emergence of money laundering and identify risks that pose a threat to our financial system and thus to the general democracy. Annually, The Financial Police reports that about SEK 130 billion is laundered in the Swedish economy and that the current trends unfortunately do not point to a decline. The purpose of this study is to contribute to an increased understanding of how banks work in preventive purpose against money laundering. As well as how banks interact with The Swedish Financial Supervisory Authority to overcome money laundering. In order to collect the data, a total of six semi-structured interviews were conducted with employees from three established banks within Sweden and one from The Swedish Financial Supervisory Authority. The conclusions show that a great deal of work is done in a preventive purpose against money laundering where banks allocate millions of SEK every year to do a solid job. Banks rely heavily on the use of internal tools such as know your customer and internal regulations which is a tool that can be used to get customer awareness. But in practice, the risk-based approach to the regulations means that banks still need to improve their internal processes in the preventive work despite the fact that criminals are considered to be one step ahead. At the same time, this can be offset by more guidance in the regulations that the Swedish Financial Supervisory Authority has as a task, to make sure that the banks are following the rules in the market. Another significant conclusion we have reached in the study is that the interaction with The Swedish Financial Supervisory Authority does not work at all in the same way that The Swedish Financial Supervisory Authority mediates that it does. The most important part of this collaboration was to provide each other with new reports and regulations, and not to interact with other organization such as banks to overcome money laundering.

**Keywords:** Money Laundering, Anti-money laundering, Know your customer, Financial Supervisory Authority, Banks, Risk assessment.

# Förkortningar

<b>AML</b>	Anti-Money Laundering
<b>KYC</b>	Know Your Customer
<b>FI</b>	Finansinspektionen
<b>IMF</b>	International Monetary Fund
<b>BNP</b>	Bruttonationalprodukt
<b>AML – gruppen</b>	Är en enhet inom respektive bank som arbetar med AML regelverket.
<b>KYC</b>	Detta är ett internt verktyg inom banker som används för att genomföra riskbedömningar på befintliga och nya kunder.
<b>FI</b>	Finansinspektionen är inom Sverige den överordnade statliga myndigheten som övervakar hela finansmarknaden, där arbetet mot penningtvätt är en del av deras arbete.
<b>IMF</b>	International Monetary Fund är en global organisation med 189 medlemsländer vars fokus är att säkra och stabilisera den finansiella marknaden.
<b>BNP</b>	Bruttonationalprodukt är ett monetärt mått på den totala ekonomiska aktiviteten i ett land under en specifik tidsperiod.
<b>COMPLIANCE</b>	Compliance är en oberoende avdelning inom banker som arbetar med att respektive avdelning inom aktören ska efterfölja de interna regelverken som stadgar att vissa standardiserade åtgärder skall vidtas i förebyggande syfte.

# Innehållsförteckning

<b>1. Inledning</b> .....	<b>1</b>
1.1 Bakgrund.....	1
1.2 Problemdiskussion .....	2
1.3 Syfte .....	4
1.4 Uppsatsens disposition .....	5
<b>2. Teoretisk referensram</b> .....	<b>6</b>
2.1 Vad är penningtvätt? .....	6
2.2 Banksektorns förebyggande arbete mot penningtvätt .....	6
2.3 Kundkännedom – KYC .....	8
2.4 Direkta– och indirekta kostnader .....	9
2.5 AML – Group .....	10
2.6 Agent- och principalteorin .....	10
2.7 Sammanfattning teoretisk referensram.....	12
<b>3. Metod</b> .....	<b>13</b>
3.1 Forskningsansats .....	13
3.2 Datainsamlingsmetod .....	13
3.2.1 Val av fall och respondenter .....	13
3.2.2 Intervjuguide .....	15
3.2.3 Intervjuredskap.....	15
3.2.4 Provintervju .....	16
3.2.5 Semistrukturerade intervjuer .....	16
3.2.6 Bearbetning av data.....	17
3.3 Forskningsetiska principer.....	18
3.4 Tillförlitlighet och överförbarhet .....	18
3.5 Metodkritik .....	19
<b>4. Empiri</b> .....	<b>20</b>
4.1 Banksektorns förebyggande arbete mot penningtvätt .....	20
4.2 Kundkännedom – KYC .....	22
4.3 Direkta– och indirekta kostnader .....	23
4.4 Relationen till Finansinspektionen.....	24
<b>5. Analys</b> .....	<b>26</b>
5.1 Banksektorns förebyggande arbete .....	26
5.2 Kundkännedom – KYC .....	28
5.3 Direkta– och indirekta kostnader .....	30

5.4 Relationen till Finansinspektionen.....	31
<b>6. Slutsatser .....</b>	<b>32</b>
6.1 Slutsats.....	33
6.2 Reflektioner över studiens genomförande.....	33
6.3 Förslag till framtida forskning.....	33
<b>Referenser.....</b>	<b>34</b>
<b>Bilaga 1 – Informationsbrev</b>	
<b>Bilaga 2 – Information till informanter</b>	
<b>Bilaga 3 – Intervjuguide</b>	

# 1. Inledning

---

*I det inledande avsnittet presenteras en bakgrund till vårt forskningsområde och hur omfattande penningtvätt är inom vårt finansiella system. Därefter presenteras problemdiskussionen som motiverar den kunskapslucka vi vill fylla med studien och även studiens syfte. Avsnittet avslutas med uppsatsens disposition och innehåll i respektive avsnitt.*

---

## 1.1 Bakgrund

I takt med att vårt digitala samhälle har utvecklats, har den ekonomiska brottsligheten dessvärre följt med den positiva utvecklingskurvan. Penningtvätt och finansiering av terrorism är två svåra begrepp. Framförallt då de ofta ses som abstrakta eftersom de inte existerar i fysisk form och genomförs genom flera komplicerade tillvägagångssätt vilket gör det svårt att fånga deras centrala kännetecken. Under de senaste åren har Finansinspektionen publicerat ett flertal nyheter gällande bankernas bristande arbete mot att förebygga penningtvätt. Den senaste nyheten berörde Swedbank som hade fått en varning och en sanktionsavgift på fyra miljarder kronor (Finansinspektionen, 2020). Året innan var det ytterligare två storbanker verksamma i Sverige som sanktionsprövades för sina brister i det förebyggande arbetet mot penningtvätt. Det är längre ingen hemlighet att penningtvätt är ett omfattande ämne inom finansmarknaden vilket har inneburit att insatserna mot penningtvätt har ökat både nationellt och internationellt.

Penningtvätt är en form av ekonomisk brottslighet som utgör ett stort hot mot världsekonomin och den allmänna säkerheten. Den organiserade brottsligheten har utvecklats ständigt sedan terrorattacken i USA 2001, både vad gäller omfattning och komplexitet (Yeoh, 2019). I Sverige tvättas det cirka 130 miljarder kronor årligen. Globalt uppgår dessa belopp till hela 2–5% av världens totala BNP enligt en uppskattning gjord av IMF (Polisen, 2019). Stora summor pengar från illegala verksamheter och marknader slussas in i det finansiella systemet trots att aktörer såsom banker och tillsynsmyndigheter aktivt arbetar med att förhindra penningtvätt. Tidigare forskning inom området påpekar att penningtvätt är en snabbväxande industri och ett globalt problem som kostar samt kräver stora resurser av statliga myndigheter (Vaithilingam, Nair & Thiyagarajan, 2015). Trots detta, råder det delade meningar inom forskning om vad begreppet penningtvätt egentligen innebär. Riktlinjerna stadgar dock att penningtvätt är ett brott som innebär att en fysisk- eller juridisk person vill dölja ursprunget av vinster som har genererats genom en brottslig åtgärd (Naheem, 2018).

Under det senaste decenniet har reglerna för hur banker ska arbeta mot uppkomsten av penningtvätt blivit hårdare (Dyfvermark, Kakuli & Humlesjö, 2019). Penningtvättbrott är en risk som banker utsätts för och de senaste årens skandaler om penningtvättbrott och rapporter om misstänkt penningtvätt är ett starkt bevis på detta. Ett flertal storbanker som är verksamma i Sverige har medvetet eller omedvetet varit en del av dessa skandaler vilket har gjort att bankernas integritet och legitimitet har ifrågasatts. Externa- och interna intressenter har yttrat missnöje, där bankernas varumärke samtidigt har fått ta skada. Dessa brott har uppgått till flera miljarder kronor där både Finanspolisen och Finansinspektionen har avsatt stora resurser för att undersöka de bakomliggande faktorerna till varför dessa brott inte har kunnat förhindras i tid.



En allt starkare ekonomi har inneburit att flödet av kapital inom vårt finansiella system har utökats och detta har skapat ett större utrymme för kriminella aktiviteter att ta plats. Enligt Finanspolisen har rapporter kring misstänkt penningtvätt ökat stadigt de senaste åren där antalet rättsfall kring penningtvätt också har ökat. Det har skapat ett större fokus på det förebyggande arbetet mot penningtvätt som den privata sektorn alltid spelat en central roll i. Speciellt banksektorn eftersom banker är motorn i det finansiella systemet och är en grundläggande del av samhällets infrastruktur. Bankers främsta uppgifter är att tillhandahålla tjänster och produkter inom det ekonomiska kretsloppet men även hantera betalningar, utlåningar, inlåningar och styrräntor som regleras av riksbanken (Helgesson & Mörth, 2019). För att göra detta på ett givande sätt, avsätter banksektorn mycket tid och kraft för att lyfta fram hur säkerheten för kunden kan förbättras och hur arbetet kring penningtvätt ska hanteras (Naheem, 2018).

Förutsättningarna för att vi ska ha ett fungerande och tryggt finansiellt system, är att juridiska- och fysiska personer verksamma på marknaden handlar etiskt och följer regleringen. Det förutsätter också kunskaper om hur aktörerna arbetar för att förhindra potentiell penningtvätt som kräver samspel mellan flera aktörer. Främst för att vi alla ska ha ett förtroende för landets finansiella system, men också för att allmänheten ska kunna bilda en uppfattning om att aktörerna gör sitt yttersta för att förhindra denna form av brottslighet.

## **1.2 Problemdiskussion**

Allmänheten visar en stark tilltro till banktjänstemän eftersom dessa yrkesroller ur ett samhällsperspektiv, anses vara kvalificerade och förtroendeingivande (Naheem, 2018). Därmed litar allmänheten på deras uttalande, agerande och bedömningar. Samtidigt har penningtvätt haft en omfattande utveckling det senaste decenniet och är ett brott som är komplext i sin natur eftersom det är svårt att fälla samt upptäcka penningtvätt (Hendriyetty & Grewal, 2017). Metoderna som används för att genomföra penningtvätt är många. En vanlig metod är att genomföra brottet via juridiska personer, såsom företag, av den orsaken att det blir enklare för brottslingarna att dölja ursprunget av transaktionerna (Helgesson & Mörth, 2019). Det som lockar individer att genomföra penningtvätt är att upptäcktsrisken är väldigt liten samt att straffskalan är låg, jämfört med hur stor vinst de kan åstadkomma.

Banker är en aktör som löper stor risk att utsättas för ekonomisk brottslighet på grund av att transaktioner och kapital inom det finansiella systemet förflyttas via dem. Därmed anses banker befinna sig på frontlinjen för vårt ekonomiska kretslopp vilket gör de extra sårbara för penningtvätt (Helgesson & Mörth, 2019). Av den orsaken menar Helgesson och Mörth (2019) att banker har en viktig roll i det förebyggande arbetet mot penningtvätt vilket är en av de främsta anledningarna till varför banker inom banksektorn årligen lägger stora resurser på att förbättra sina förebyggande åtgärder. Den ständiga digitala utvecklingen av vår värld har resulterat till att det finansiella systemet har blivit mer digitaliserad i form av internetbanker och digitala betalfunktioner. I sin tur har detta öppnat upp nya möjligheter för brottslingar att genomföra penningtvätt via nya metoder men också nya möjligheter för banker att arbeta i förebyggande syfte. Yeoh (2019) understryker att eftersom samhällsutvecklingen inte kommer

trappas ner läggs det större krav på att banker konstant arbetar mot att utveckla sina interna åtgärder för att försöka skapa sig ett försprång till dessa kriminella aktiviteter. Vidare diskuterar Yeoh (2019) att banker har skapat interna avdelningar som kontrollerar och arbetar med olika aspekter av det förebyggande arbetet mot penningtvätt. Syftet med bankernas interna avdelningar är att koordinera det förebyggande arbetet genom att tillföra varandra med information och utbildning som ska se till att alla avdelningar har en god kännedom om vilka åtgärder som krävs. Utöver det arbetar de med att utforma de preventiva åtgärderna som ska göras i enlighet med regleringen och penningtvättföreskrifter. Forskning som är gjord av Smet och Anne (2011) instämmer att banker förlitar sig mycket på användningen av sina interna system för hanteringen av penningtvätt och att banker även skapar sina egna ramverk som är utformade utifrån penningtvättslagen och tillsynsmyndigheternas föreskrifter.

Förutom att banker har en skyldighet att aktivt vidta åtgärder mot penningtvätt i preventivt syfte, lyfter tidigare forskning upp att det förebyggande arbetet mot penningtvätt kräver samspel med fler aktörer. I Vaithilingam, Nair och Thiyagarajans (2015) studie lyfts det upp att banker och kreditinstitut inte kan begränsa penningtvätt inom det finansiella systemet utan någon form av samspel med statliga myndigheter. Inom Sverige är det Finansinspektionen som är den överordnande tillsynsmyndigheten som bevakar den svenska finansmarknaden. Naheem (2018) påpekar att det föreligger ett samarbete mellan banksektorn och statliga myndigheter, men att samarbetet framförallt sker med tillsynsmyndigheten eftersom de ser över den finansiella marknaden och ansvarar för att samtliga aktörer följer regleringen kring penningtvätt. I helhet har Finansinspektionen i uppdrag av myndigheterna att arbeta för att det finansiella systemet ska vara stabilt och präglas av ett högt förtroende mellan olika aktörer. Uppdraget inkluderar också att arbeta i förebyggande syfte mot ekonomisk brottslighet. Detta för att bibehålla säkerheten för allmänheten och nyttjaren av det finansiella systemet vilket också banksektorns förebyggande arbete mot penningtvätt har som syfte (Helgesson & Mörth, 2019). Av samma orsak lyfter tidigare forskning upp att det föreligger ett samspel mellan banksektorn och statliga myndigheter kring det förebyggande arbetet mot penningtvätt, men inte hur detta samspel ser ut i praktiken.

Direkta- och indirekta kostnader som det förebyggande arbetet mot penningtvätt medför är en aspekt som påverkar de åtgärder banksektorn gör i förebyggande syfte (Naheem, 2020). Direkta kostnader är en kostnad som kan härledas till en kostnadsbärare vilket i dessa hänseenden innebär att en sanktionsavgift är en direkt kostnad. Medan indirekta kostnader är en kostnad som inte kan härledas till en specifik kostnadsbärare men kan komma som en konsekvens av en annan kostnadsbärare. Finansinspektionen har som tillsynsmyndighet rätt att ge ut sanktioner till banker och aktörer på marknaden som efter undersökningar eller rapporter kan anses göra ett bristande arbete i preventivt syfte mot penningtvätt. Sanktionsavgifterna kan i många fall uppgå till flera miljarder kronor (Helgesson & Mörth, 2019). Dock menar Naheem (2020) att de direkta kostnaderna som det förebyggande arbetet mot penningtvätt medför utgörs mest av åtgärder som banker genomför i förebyggande syfte och inte sanktionsavgifterna som kommer som en konsekvens av ett bristande arbete. Hendriyetty och Grewal (2017) menar istället på att det skiljer sig åt väldigt mycket från verksamhetsland till ett annat verksamhetsland. Forskarna nämner att tillsynsmyndigheter agerar och handlar olika vilket innebär att banker i många fall

sanktioneras olika eller på olika grunder. De indirekta kostnaderna det förebyggande arbetet mot penningtvätt kan medföra, skiljer sig åt väldigt mycket från bank till bank (Naheem, 2018). Beroende på bankens omfång på marknaden kan de indirekta kostnaderna utgöras av kundförtroende, kundrelationer och kundaffärer som går förlorat på grund av att banken i fråga har blivit sanktionerat för ett bristfälligt arbete mot penningtvätt.

Utifrån det som har diskuterats, är det rimligt att konstatera att banker idag styrs av regler i sitt yrkesutövande som samtliga aktörer som omfattas av penningtvättslagen gör. FI är den överordnade myndigheten som lämnar föreskrifter och utövar sin tillsyn på marknaden för att säkerhetsställa att aktörerna följer regleringen. Utvecklingen som penningtvätt har är inte hållbar av den orsaken att fler och fler affärer finansieras på ett sätt som inte går i enlighet med lagar som är utformade för att skydda vårt finansiella system (Yeoh, 2019). Trots detta har tidigare forskning inte belyst hur Finansinspektionen och banksektorn samspelar med varandra för att motverka penningtvätt inom det finansiella systemet. Helgesson och Mörth, (2019) lyfter upp att ett aktivt samarbete mellan tillsynsmyndigheter och aktörer på marknaden är en grundförutsättning för att kunna förhindra ekonomisk brottslighet på marknaden. Det är således väsentligt att båda studera hur banker arbetar i förebyggande syfte mot penningtvätt men även hur de samspelar med FI för att bromsa den ständiga utvecklingen penningtvätt tycks ha. Därför upplever vi att denna studien tillför kunskap inom ett område som inte har belysts tidigare inom svensk kontext.

### **1.3 Syfte**

Syftet med studien är att öka kunskapen om hur banker inom Sverige arbetar med att förebygga penningtvätt inom banksektorn. Därtill studera hur banker samspelar med Finansinspektionen för att få i bukt med denna formen av brottslighet.

För att uppfylla syftet kommer det vara nödvändigt att utgå ifrån ett antal frågeställningar som följer:

- Hur arbetar banker i förebyggande syfte mot penningtvätt och vilka verktyg har de till sitt förfogande?
- Vilka direkta- och indirekta kostnader kan det preventiva arbetet mot penningtvätt medföra för bankerna?
- Hur ser relationen och samspelet mellan banksektorn och Finansinspektionen ut idag?

## 1.4 Uppsatsens disposition

<b>Inledning</b>	Inledning: I detta avsnitt presenteras en bakgrund till studien, därefter kommer en problemformulering att diskuteras. Vidare presenteras studiens syfte och viktiga frågeställningar som studien vill besvara.
<b>Teoretisk referensram</b>	Teoretisk referensram: I detta avsnitt redogörs tidigare forskning inom området samt vad penningtvätt är och vilka verktyg som används i preventivt syfte. Dessutom presenterar vi agentteorin som skall illustrera det förhållande banker har till Finansinspektionen.
<b>Metod</b>	Metod: Följande avsnitt påbörjas med en diskussion om studiens forskningsansats. Därefter beskrivs datainsamlingsmetoden och forskningsprocessen som vi har valt att använda oss utav. Till sist nämns de kritiska aspekterna om studiens val av metod.
<b>Empiri</b>	Empiri: Härnäst presenteras resultatet av studiens empiriska material som har formats genom insamlat data från tre storbanker och en tillsynsmyndighet vid namn Finansinspektionen. Utformningen av det empiriska resultatet följer samma uppställning som analysen.
<b>Analys</b>	Analys: I följande avsnitt kommer det empiriska resultatet att analyseras, med utgångspunkt i studiens teoretiska referensram. Följande avsnitt följer samma uppställning som empiri.
<b>Slutsats</b>	Slutsats: Detta är det avslutande avsnittet och här presenteras slutsatserna, egna reflektioner samt studiens begränsningar. Till sist nämns ett förslag till vidare forskning inom ämnesområdet.

## 2. Teoretisk referensram

---

*Följande kapitel ger en definition av vad penningtvätt är och vilka verktyg som banksektorn har till sitt förfogande för att förebygga penningtvätt. Därefter följer en genomgång av arbetet mot uppkomsten av penningtvätt inom banksektorn, direkta- och indirekta kostnader samt vilka verktyg som används i preventivt syfte. Vidare presenteras den teoretiska utgångspunkt som används för att illustrera det förhållande som föreligger mellan banker och Finansinspektionen, vilket sedan avslutar referensramen för denna studie.*

---

### 2.1 Vad är penningtvätt?

Penningtvätt är en form av ekonomisk brottslighet och kan beskrivas vara en process som genomförs för att dölja ursprunget av vinster som har genererats av en brottslig aktivitet (Accountancy Europe, 2017). Det förekommer nationellt och internationellt men även digitalt och fysiskt eftersom brottslingarna använder sig utav flera tillvägagångsätt för att slussa in pengar till det finansiella systemet. Dock är det vanligt att brottslingarna lägger fokus på områden där det föreligger en låg risk att bli upptäckta, i jämförelse med den vinst de kan generera (Prasad & Al Reshaid, 2017). Det handlar om att omvandla pengar från en brottslig aktivitet eller brottslig verksamhet, till pengar som kan redovisas som en legal tillgång hos en fysisk- eller juridisk person (Naheem, 2018).

Penningtvättens framväxt inom det digitaliserade samhället är en direkt konsekvens av att individer på marknaden har en obegränsad frihet i sitt handlande (Prasad & Al Reshaid, 2017). Det har aldrig varit enklare att flytta stora summor pengar från en kontinent till en annan. Detta gör det attraktivt för brottslingar att dra nytta av fördelarna som samhällsutvecklingen har medfört där det samtidigt blir svårare för brottsbekämpande myndigheter att fälla brottslingarna (Grahn, 2010).

### 2.2 Banksektorns förebyggande arbete mot penningtvätt

Banker är en aktör på marknaden som utsätts för penningtvätt på grund av att transaktioner inom det ekonomiska kretsloppet sker i väldigt stor utsträckning genom deras verksamhet (Yeoh, 2019). Banker befinner sig på frontlinjen för det finansiella systemet och kan därmed förhindra penningtvätt, men har även möjligheten att upptäcka penningtvätt före andra aktörer såsom polisväsenden eller andra statliga myndigheter (Simser, 2013). Detta innebär att regleringen kring penningtvätt och hur banksektorn skall arbeta i förebyggande syfte, ständigt utvecklas och kontrolleras hårt av tillsynsmyndigheter (Prasad & Al Reshaid, 2017).

Inom banksektorn används ett flertal verktyg för att hantera uppkomsten av penningtvätt och de risker som det medför. Två verktyg som är centrala inom det förebyggande arbetet är KYC och AML (Helgesson & Mörth, 2019). Yeoh (2019) belyser att dessa verktyg används på daglig basis av bankens avdelningar som har det förebyggande arbetet mot penningtvätt som huvudfokus. Förutom dessa hjälpmedel visar forskningen även på att banksektorn utgår från väldigt strikta interna regler vilket kan medföra att riskerna kopplade till penningtvätt hanteras

på ett konstruktivt sätt (Chong & Lopez-De-Silanes, 2015). Verktögen som banksektorn har till sitt förfogande som KYC och AML är utformade för att banker ska kunna få en mångsidig bild av kundens transaktioner, betalningar och utlandsbetalningar (Yeoh, 2019). Tanken är att snabbt ha möjligheten att upptäcka misstänkta transaktioner från ett kundkonto och om en eventuell transaktion genomförs som en konsekvens av en brottslig åtgärd. För att säkerhetsställa att det sker på ett standardiserat sätt, använder sig banksektorn av verktyget KYC. Rutinerna är en grundläggande förutsättning för att bankerna skall kunna fortsätta bedriva sin rörelse eftersom den internationella standarden och penningtvättslagen stadgar att för att en kund ska kunna genomföra en transaktion, ska det finnas underlag på pengarnas ursprung (Smet & Anne, 2011). Banken skall därmed ha god kännedom om sina kunder och bankaffärer som kunden i fråga brukar genomföra ur en transaktion historiskt perspektiv. Det är en viktig komponent i det förebyggande arbete mot penningtvätt och möjliggörs med hjälp av bankernas interna verktyg (Prasad & Al Reshaid, 2017).

Ett annat viktigt verktyg som banksektorn har till sitt förfogande är interna kontrollsystem som systematiskt upptäcker underliggande transaktioner eller transaktioner som analogt inte stämmer överens med de historiska transaktionerna en viss kund genomför (Helgesson & Mörth, 2019). Rent praktiskt är de interna kontrollsystemen utformade för att upptäcka penningtvätt och har ingen direkt benämning, men Brottsförebyggande rådet kallar de interna kontrollsystemen för detekteringssystem. Kontrollsystemen utformas med hjälp av regleringen kring penningtvätt och med hjälp av interna enheter som har penningtvätt som sitt expertisområde (Yeoh, 2019). Det kan vara AML gruppen som samtliga banker på den svenska marknaden har eftersom regleringen stadgar detta som ett krav. De flesta banker har även anställda utanför AML-gruppen vars uppgift är att utreda och kontrollera eventuell penningtvätt. Dessa anställda arbetar även kontinuerligt med att utbilda de verksamma inom organisationen inom penningtvätsfrågor, via digitala utbildningar och föredrag i olika former (Helgesson & Mörth, 2019). För att säkerhetsställa att kontrollsystemen är effektiva och produktiva, genomför Finansinspektionen olika former av stresstester. Här testas bankernas förmåga att motstå olika negativa scenarier där kontrollerna samtidigt prövas för att bedöma vilka styrkor och svagheter som kan föreligga med kontrollsystemet (Helgesson & Mörth, 2019).

Forskning inom banksektorns arbete mot penningtvätt anser att det finns ett flertal komponenter som behöver förbättras för att de ska lyckas bromsa penningtvättens utveckling (Naheem, 2018). En stor förbättringspunkt är att det föreligger brister med de interna kontrollsystemen och interna ramverken som används inom banksektorn (Helgesson & Mörth, 2019). De interna regelverken är inte utformade på ett sätt som innebär att de verksamma i banken kan implementera regleringen i det dagliga arbetet och samtidigt ta hänsyn till de vinstdrivande faktorerna som de anställda motiveras till att beakta vid varje affär. Det råder för stort avstånd mellan egennyttan och det som kan anses främja organisationens utveckling. Yeoh (2019) menar istället att utformningen av det regelverk samtliga inom banksektorn behöver ta hänsyn till, inte är applicerbart på den marknad som bankerna är en del av. Banksektorn präglas av konkurrens i form av aktieägarnas behov av aktieutdelning, behovet av att visa lockande nyckeltal och knipa till sig marknadsandelar. Det kan innebära att banker ingår i riskfyllda affärer trots att

det kan föreligga förkunskaper om att affären eller kunden kan vara försedd med underliggande finansiärer. Vaithilingam, Nair och Thiyagarajan (2015) menar däremot på att det inte föreligger ett problem med lagarna och regleringen kring penningtvätt. Det råder istället kommunikationsproblem och kunskapsbrist mellan de olika hierarkiska nivåerna inom banker. Vidare påpekas det att interna utbildningar och kontinuerliga föredrag om arbetet mot penningtvätt inte är tillräckligt för att motivera ett visst agerande som går i enlighet med de standardiserade riktlinjerna som finns kring penningtvätt (Naheem, 2018).

### **2.3 Kundkännedom – KYC**

KYC är ett samlingsbegrepp för de verktyg aktörer på marknaden använder sig utav för att arbeta i förebyggande syfte mot penningtvätt. KYC och kundkännedom är ett verktyg som syftar till att kunna identifiera befintliga- och nya kunders identitet för att säkerhetsställa att ett konto är hänförligt till en viss individ som banken har kunskap om (Dyfvermark, Kakuli & Humlesjö, 2019). Det används även för att förstå vilka kunder banken ingår affärer med samt för att utvärdera deras lämplighet eller den risk som personen kan medföra för banken. På marknaden är KYC ett av de främsta hjälpmedlen som används för att begränsa penningtvätt inom vårt finansiella system och bekämpa ekonomisk brottslighet (Hendriyetty & Grewal, 2017). Inom den finansiella sektorn har förordningen mot penningtvätt varit nyckeln till införandet av KYC och omfattar flera komponenter utöver att verifiera kundens identitet. Det används även för att bedöma hur en individs ursprungsland kan medföra risker för organisationen, individens affärsförhållande och även för att försöka fastställa hur hög risken är att kunden skall begå penningtvätt, terrorfinansiering eller identitetsstöld (Helgesson & Mörth, 2019). Däremot tillämpas KYC inte endast på fysiska personer utan även juridiska personer. För juridiska personer används KYC för att verifiera varje styrelsemedlem, verklig huvudman, företags säte och verksamhetsland.

KYC har funnit länge på marknaden och används främst av aktörer inom den privata sektorn. Mycket forskning har tillämpats för att utvärdera hur effektivt verktyget är gentemot penningtvätt och hur processen kan förbättras. Banksektorn är en av de främsta aktörerna på marknaden som använder sig av KYC eftersom lagen stadgar att kreditinstitut, försäkringsbolag och granskningsorgan skall tillämpa detta verktyg på varje befintlig- eller ny affärsförbindelse som aktörerna ingår i (Yeoh, 2019). Inom banksektorn används verktyget på ett sätt som ger aktören förkunskaper om vilka risker som kan föreligga med att öppna upp ett konto för en viss kund (Helgesson & Mörth, 2019). Det sker på ett standardiserat sätt genom att kunden får svara på ett antal förbestämda frågor gällande kundens nuvarande sysselsättning, inkomstnivå, skatterättslig hemvist samt syftet med att kunden vill bli kund hos banken. Kunden i sin tur får ange på ett ungefär hur mycket pengar som kommer in på kontot månadsvis, de löpande utgifterna denne har och hur kontantinsättningar eller uttag kommer ske årligen eller månatligen. Dessa uppgifter uppdateras kontinuerligt under tiden denne är kund hos banken, ibland uppdateras det digitalt via internetbanken eller via ett fysiskt kontor. Det hjälper bankerna att kunna identifiera transaktionsbeteenden som ger underlag för de interna kontroll systemen ifall en affär avviker från det normala transaktionsbeteendet (Naheem, 2018).

## 2.4 Direkta- och indirekta kostnader

Det förebyggande arbetet mot penningtvätt kräver stora åtgärder för att tillfredsställa statliga myndigheter och för att bibehålla säkerheten för bankernas interna- och externa kunder (Naheem, 2018). Säkerheten för kunden är en central fråga i bankernas arbete på grund av att det föreligger en allmän uppfattning att banker är i en utsatt position för ekonomisk brottslighet (Helgesson & Mörth, 2019). Banker är en del av den privata sektorn där staten, kommun eller landsting inte äger någon procentuell andel av bolagen, även om statliga myndigheter kan anses ha ett inflytande i delar av bankernas förebyggande arbete mot penningtvätt (Yeoh, 2019). Delägarna i banker är privatpersoner som har ett stort intresse för positiva resultat och attraktiva aktieutdelningar (Yeoh, 2019). Detta innebär att bankerna internt behöver besluta om hur mycket kapital som skall avsättas för att utforma interna ramverk och effektiva verktyg i preventivt syfte mot penningtvätt. Direkta kostnader är kostnader som uppstår som en direkt utgift för bankerna medan indirekta kostnader uppstår i form av förlorade intäkter (Naheem 2018). De främsta verktyg som medför stora direkta kostnader för banksektorn är KYC, AML-gruppen och de interna ramverken. Naheem (2018) beskriver att dessa direkta kostnader inte direkt är kopplade till själva verktygen som är nämnda ovan utan att det mestadels handlar om personal och utbildning kring dessa verktyg som utgör de direkta kostnaderna. Vidare berättar Helgesson och Mörth (2019) att de direkta kostnaderna inom banksektorn som är kopplade till det förebyggande arbetet mot penningtvätt uppgår till flera miljarder kronor på grund av att bankerna måste använda sig utav expertkunskap och högutbildade individer för att implementera regleringen kring penningtvätt på ett effektivt sätt. Helgesson och Mörth (2019) lyfter även fram att IT satsningar har blivit populära inom banksektorn eftersom vår digitala värld har medfört att transaktioner inom det finansiella system sker digitalt via internetbanken. Samtidigt finns det en medvetenhet att sanktioner från FI kan resultera i högre direkta kostnader om inte bankerna själva tar initiativ att investera kapital i dessa åtgärder (Naheem, 2018).

Sanktionerna som ges ut som en konsekvens av att banker har varit bristande i sina åtgärder, uppgår till flera miljarder kronor. FI kan även straffa bankerna genom att återkalla banktillstånd eller diverse tillstånd i olika former. Men sanktionsavgifterna medför även indirekta kostnader i form av förlorade kundaffärer, kundlojalitet och kundförtroende (Hendriyetty & Grewal, 2017). Eftersom sanktionsavgifter skadar bankernas varumärke och förhindrar bankerna att tillfredsställa de externa intressenterna i form av aktieutdelningar. Samtidigt leder även sanktioner till ett dåligt anseende på banken vilket förhindrar bankerna att attrahera nya kunder och nya kundaffärer (Naheem, 2018). Av samma orsak kan allmänheten ta del av offentliga dokumentpolicys som stadgar vilka åtgärder bankerna gör i förebyggande syfte mot penningtvätt för att visa att det genomförs stora åtgärder för att beakta kundernas säkerhet och kontrollera hotet som penningtvätt medför till vårt finansiella system (Helgesson & Mörth, 2019).



## 2.5 AML – Group

AML-gruppen är en avdelning inom banker som arbetar med AML regelverket som banker och finansbolag använder sig utav för att förhindra ekonomisk brottslighet som penningtvätt. Detta regelverk gör att aktörer på marknaden måste skapa standardiserade rutiner och kontrollsystem som identifierar och kartlägger externa- och interna kunder som genomför ekonomisk brottslighet (Falco, 2018). Samtidigt är det Finansinspektionen som upprätthåller en kontinuerlig kontakt med AML-gruppen inom respektive bank. AML-gruppen är den avdelning som främst har en kontakt med Finansinspektionen eftersom de kontinuerligt arbetar med regelverket kring penningtvätt och på vilket sätt det interna arbetet skall utformas utifrån regelverket. AML-gruppen ser även till att de verksamma inom organisationen har de grundläggande förkunskaperna för att inneha befogenheten att genomföra arbetsuppgifter som kan beröra eller innefatta en risk för ekonomisk brottslighet (Sharpe & Boylan, 2012).

AML-gruppen inom banksektorn har som huvudsaklig uppgift att utreda transaktioner, uppdatera policys och interna kontrollsystem samt uppdatera de verksamma inom organisationen om nya tekniker eller tillvägagångssätt som brottslingarna använder sig utav (Halloran, 2019). De beskrivs ofta som en intern enhet inom banker som har en väsentlig roll kring alla former av ekonomisk brottslighet då det är lagstadgat att banker skall inneha en enhet som arbetar med AML-regelverket (Sharpe & Boylan, 2012). Det är inte förvånande med tanke på att regleringen kring det preventiva arbetet mot penningtvätt är ett stort och komplext område som är arbetskrävande och drar till sig kostnader. Däremot är dessa kostnader minimala jämfört med de kostnader som uppstår när banker inom banksektorn inte följer regleringen (Falco, 2018). Finansinspektionen genomför sedan sin tillsyn genom rapporterna och ger feedback på de områden eller sårbarheter som finns i bankens preventiva arbete baserat på rapporterna (Sharpe & Boylan, 2012). Forskning inom området anser däremot att AML - enheter behöver avsätta mer resurser för att analysera hur brottslingar fortsätter slussa in mångmiljonbelopp in till det finansiella systemet utan att bli upptäckta (Halloran, 2019). Brottslingarna tycks vara steget före i dessa sammanhang men enligt Falco (2018) är hårdare lagar och regler inte lösningen på problemet. Däremot anser Halloran (2019) att analyser och studier kring de mönster som brottslingarna använder sig utav för att utnyttja banksektorn, kommer effektivisera AML:s arbetsuppgifter och det yttersta syftet, att förhindra penningtvätt.

## 2.6 Agent- och principalteorin

Eisenhardt (1989) introducerade agentteorin som ett försök att förklara faktorer som direkt påverkade organisationers beslutfattande. Det traditionella synsättet som agentteorin utgår från är att det finns en agent och en principal, där agenten har skyldigheten att arbeta åt principalens vägnar för att säkerställa att dess viljor blir uppfyllda. Teorin appliceras för att illustrera förhållanden som innebär att agenten styrs av principalens önsknings. Svårigheterna med förhållandet handlar om hur agenten skall säkerställa att principalens riktlinjer följs i det dagliga arbetet där agenten samtidigt strävar efter att göra personlig vinning i form av bonusar, lukrativa arvoden eller nya arbetstjänster (Baker, 2019). Principalen anses vara chefen medan agenten ses mer som den vanliga anställde och det blir då agentens ansvar att försöka uppfylla

principalens viljor (Waterman & Meier, 1998). Ett vanligt exempel på detta förhållande är mellan vinstdrivande organisationer och tillsynsmyndigheter som FI. Banker och FI har en kontinuerlig kontakt eftersom FI har som huvudsaklig uppgift att utöva tillsyn över finansmarknaden och säkerhetsställa att bankerna inom banksektorn följer regleringen kring penningtvätt i den dagliga verksamheten. Men FI lämnar över föreskrifter i olika former som handlar om att påverka ett visst agerande och beslutsfattande inom bankerna. Agent - principal förhållandet är därmed likt relationen mellan dessa två organisationer. Med tanke på att det finns en agent (banken) som måste följa regleringen kring penningtvätt där principalen (Finansinspektionen) övervakar så att detta görs på ett tillräckligt effektivt sätt.

Banken ska samtidigt balansera principalens föreskrifter och regleringen kring penningtvätt med sina egna uppsatta mål och ambitioner. De olika föreskrifterna och regelverken som agenten behöver förhålla sig till i det dagliga arbetet, är utformade utifrån regleringen kring penningtvätt och föreskrifter från tillsynsmyndigheter (Naheem, 2020). Inom banksektorn är framväxten av regelverk kring AML samt KYC en tydlig indikation på bankernas alltmer ökade ansvarsområden gällande det förebyggande arbetet mot penningtvätt. Det har också inneburit att banker behöver hantera ytterligare en principal tillskillnad från det mer traditionella synsättet som innebär att banker har en principal i form av olika aktieägaren. Bankerna ska tillfredsställa statliga myndigheter som Finansinspektionen (Pellegrina & Masciandro, 2008). Banker inom Sverige har en skyldighet att aktivt arbeta med att hantera penningtvätt och arbeta i preventivt syfte mot detta genom verktyg som KYC och AML. Ifall det inte genomförs på ett korrekt sätt och principalen som övervakar finansmarknaden upptäcker det, kan det komma att leda till konsekvenser för bankerna i form av sanktionsavgifter eller återkallat banktillstånd.

Däremot är det inte alltid enkelt för principalen att styra agenten. Agenten i denna teori kan inneha två olika roller. Antingen en "Steward" eller en "Shark" (Van Slyke, 2007). En agent som är steward kännetecknas av att vara en ärlig, osjälvisk och motiverad person. Det innebär att principalen inte behöver fokusera på styrningen kring en Steward eftersom denne brinner för sina arbetsuppgifter och har ett stort personligt intresse för att genomföra sitt arbete. En agent som istället är en Shark kännetecknas av ett själviskt, egenkärt, och väldigt opportunistiskt beteende (Pellegrina & Masciandro, 2008). Båda rollerna har sina fördelar och nackdelar beroende på vilket förhållande som föreligger i sammanhanget, men för att illustrera förhållandet mellan banker och FI, uppstår en problematik när banker agerar mer opportunistiskt än en steward. Sharks brukar existera inom marknader där det föreligger konkurrens och där det är viktigt att knyta till sig marknadsandelar på marknaden (Naheem, 2020). Samtidigt går det inte att frånta det faktumet att svenska banker idag existerar i en sådan marknad. En Shark brukar bortse från standardiserade rutiner och arbetssätt för att prioritera de områden i arbetet som de anser är viktigare än det som principalen begär. Men även de områden som genererar störst egenvinst och tillfredsställelse (Van Slyke, 2007). Banker kommer alltid behöva tillgodose sina kunder samtidigt som ett stort hänsynstagande behöver tas till det förebyggande arbete mot penningtvätt. Det kan leda till banker upplever att de hamnar i en situation där de måste överväga att eventuellt mista en kund genom att lämna in en rapport om misstankar om penningtvätt eller bortse från lagstadgade direktiv (Naheem, 2020).

På vis är inte agenten och principalens mål och viljor i linje med varandra (Eisenhardt, 1989). En bank vill undvika att förlora sina kunder vilket kan innebära att deras agerande blir mer själviskt. Det blir ett sätt för banker att prioritera aspekter av sina arbetsområden som de upplever är viktigare än andra (Naheem, 2020). Dilemmat som skapas här kan resultera i stora konsekvenser för den svenska finansmarknaden. Om inte banker gör ett gediget arbete med att upptäcka och rapportera in misstankar om penningtvätt, kommer det underlätta för illegala kapitalflöden att hitta sin väg in i det finansiella systemet. En direkt konsekvens blir att brottsliga aktiviteter får större möjligheter att bestå i samhället, med de ökade resurserna som då finns tillgängligt (Yeoh, 2019). Slutligen är det viktigt att nämna att agent - och principalteorin är mer komplext än det som tas upp i vår studie. Där en central punkt som vi inte diskuterar är hur agentens egenintresse skapar en moralisk risk. Det ser vi som en begränsning med användningen av teorin i studien, då vi endast beskriver konceptet översiktligt och diskuterar delar av teorin som är applicerbar på bankernas relation med FI.

## **2.7 Sammanfattning teoretisk referensram**

Vår studie fokuserar på det förebyggande arbetet mot penningtvätt och hur banker samspelar med FI för att få bukt med problemet. Tidigare forskning inom området belyser att banksektorn befinner sig på frontlinjen för det finansiella systemet eftersom merparten av alla transaktioner inom samhället förflyttas via banker. Det resulterar i att banker och liknande kreditinstitutet är extra sårbara för penningtvätt vilket innebär att verktygen banksektorn har till sitt förfogande i preventivt syfte är avgörande för de konsekvenser som spiller över i vår ekonomiska miljö. Några verktyg som används för att hantera och eliminera hotet som penningtvätt utgör mot vårt finansiella system är KYC och AML – Gruppen. Därtill styrs de verksamma inom banksektorn av regler och interna ramverk för att ständigt förhålla sig till regelverken i det dagliga arbetet. KYC och AML - Gruppen anses vara de främsta verktygen inom banksektorn som lägger störst fokus på det preventiva arbetet mot penningtvätt, även om tidigare forskning har illustrerat flera brister med dessa verktyg som skulle kunna förbättras för att bromsa penningtvättens utveckling. Agent- och principalteorin går att koppla samman med den relation som föreligger mellan banker och FI eftersom de verksamma inom banksektorn styrs av externa och interna regelverk. Dessutom behöver bankerna ta hänsyn till Finansinspektionens föreskrifter vilket påverkar de åtgärder bankerna genomför i förebyggande syfte mot penningtvätt. Om föreskrifterna inte implementeras på ett adekvat sätt, kan detta medföra stora sanktioner från FI som ibland kan uppgå till flera miljarder kronor men det kan också leda till återkallat banktillstånd eller en anmärkning. Enligt tidigare forskning medför även direkta kostnader indirekta kostnader i form av förlorade kundaffärer, kundlojalitet och kundförtroende. Samtidigt existerar banker inom en marknad som präglas av konkurrens och vinstdrivande mekanismer vilket påverkar de åtgärder som görs i förebyggande syfte mot penningtvätt. Finansinspektionen övervakar den svenska finansmarknaden och samarbetar med andra aktörer på marknaden för att främja finansiell stabilitet. Därmed blir relationen mellan bankerna och FI väldigt intressant att studera närmare då tidigare forskning lyfter upp att dessa aktörer samspelar med varandra för att få bukt med penningtvätt, men inte hur detta samspel ser ut i praktiken.

## 3. Metod

---

*Följande avsnitt beskriver det tillvägagångssätt som använts för att samla in relevant information och data för att besvara studiens forskningsfrågor och därigenom syftet. Dessutom förs det en diskussion om de begränsningar som studiens datainsamlingsmetod kan medföra.*

---

### 3.1 Forskningsansats

I denna studie har vi valt att utgå ifrån en kvalitativ ansats. En kvalitativ ansats lägger vikt vid ord i samband med insamling av ett datamaterial. Vidare är det också individens subjektiva syn och tolkning av den sociala verkligheten som värderas högt inom kvalitativa ansatser (Bryman & Bell, 2017). Vår studie vill skapa en djupare förståelse för bankernas förebyggande arbete mot penningtvätt och hur de samspelar med FI för att få bukt med denna brottslighet. Därför valdes en kvalitativ forskningsansats eftersom det ger en insyn i respondenternas synvinkel samt upplevelser av problemet som det forskas om (Dalen, 2015). En kvalitativ forskningsstrategi liksom den som har tillämpats i detta fall, har som mål att samla in relevant information som senare ska bearbetas och tolkas för att komma fram till en slutsats. Eftersom detta synsätt faller i linje med studiens syfte blev en kvalitativ studie passande och fördelaktigt för att uppfylla studiens syfte och därifrån skapa trovärdighet i uppsatsen (Bryman & Bell, 2017).

### 3.2 Datainsamlingsmetod

#### 3.2.1 Val av fall och respondenter

I ett tidigt skede av arbetet var vi i kontakt med tre storbanker som är verksamma i Sverige eftersom vi hade förkunskaper om att de aktuella respondenterna för intervjun befinner sig i olika huvudkontor uppe i Stockholm. Kontakten skapades genom att en av författarna som tidigare har varit anställd hos en av dessa banker, återupptog kontakten med ett antal gamla kollegor för att få tag på aktuella respondenter för studien. För att minska vår direkta påverkan på respondenterna och minimera bias presenterade våra interna kontakter studien till avdelningar inom organisationen som var aktuella för studiens forskningsfrågor. Detta genomfördes för att vi ville reducera risken att respondenterna känner sig tvungna till att delta i studien då det kan bidra till att respondenterna inte är särskild motiverade att besvara intervjufrågorna (Bryman & Bell, 2017). Det lyckades vi förhindra genom att ta direkt kontakt med våra interna kontakter hos samtliga banker. När det avser FI var det en aspekt vi inte kunde undvika eftersom vi inte hade interna kontakter inom den organisationen.

I valet av informanter har vi använt vissa specifika kriterier för att förstå vilka respondenter som kan bidra mest till studiens syfte. De kriterier som användes var att respondenterna ska ha det förebyggande arbetet mot penningtvätt som huvudsaklig uppgift inom banksektorn. Detta innebar att vår interna kontakt efterfrågade anställda som arbetade inom KYC, AML och Compliance i Sverige. Dock fanns inga kriterier på erfarenhet eller ålder. När det avser kontakten med Finansinspektionen fick vi en god respons efter att vi kontaktat de via mejl (se

bilaga 1). Urvalet där var inte specifikt men vi bad om att få en mejlkontakt med någon inom organisationen som är i kontakt med banker. Eftersom personer som har denna huvudsakliga uppgift har bättre förutsättningar att ge komplexa svar kring den relation som föreligger mellan banker och Finansinspektionen. Två anställda intervjuades från tre storbanker i Sverige och en anställd intervjuades från Finansinspektionen. Intervjuerna hos bank 1, bank 3 och FI blev individuella intervjuer medan intervjun hos bank 2 blev en gruppintervju. Vår förhoppning var att genomföra två intervjuer med Finansinspektionen för att samla in data ur flera perspektiv än ett perspektiv. Men det gick inte att genomföra eftersom Finansinspektionen hade andra viktiga arbetsområden som behövde prioriteras. Studiens urval har blivit ett snöbollsurval. Det beror på att våra interna kontakter inom bankerna skickade förfrågningar till sina kollegor kring huruvida de ville delta i studien. Fördelarna med ett snöbollsurval är det går snabbt att hitta nya personer till urvalet eftersom varje person kan fråga flera kollegor åt gången. Det kan dessutom bli lättare att övertyga de nya personerna att ingå i studien när de blivit tillfrågade av en bekant.

I nedanstående tabell (tabell 1) presenteras bakgrundsinformation om studiens respondenter. Tabellen ger en övergripande bild över vilka respondenter studien har samlat in data ifrån. Den klargör även den tjänst respondenten har inom respektive aktör och den erfarenhet denne har inom nuvarande aktör. Samtliga respondenter kommer att gå under olika benämningar i empiri avsnittet. Respondenterna från bank 1 går under beteckningen A, bank 2 går under beteckningen B, bank 3 går under beteckningen C och respondenten från Finansinspektionen går under beteckningen FI. På så vis framgår det tydligare vilka synpunkter som de olika respondenterna har kring studiens huvudområden.

<b>Respondenterna</b>	<b>Yrkesroll</b>	<b>Erfarenhet</b>
<b>BANK 1 – A1</b>	AML - Analytiker/Utredare	13 år
<b>BANK 1 – A2</b>	Compliance Officer	7 år
<b>BANK 2 – B1</b>	AML - Analytiker	4 år
<b>BANK 2 – B2</b>	Tillförordnad Chef inom Compliance	19 år
<b>BANK 3 – C1</b>	Analyst – AML Unit	12 år
<b>BANK 3 – C2</b>	Backoffice inom Compliance	3 år
<b>FINANSINSPEKTIONEN – FI</b>	Finansinspektör	6 år

*Tabell 1: En presentation om studiens samtliga respondenter*

### ***3.2.2 Intervjuguide***

För att kunna samla in data via semistrukturerade intervjuer på ett effektivt sätt skapade vi en intervjuguide (se bilaga 3). Intervjuguiden formade en struktur som hjälpte oss att formulera relevanta frågor som berörde studiens syfte och forskningsfrågor utan att hamna i områden som inte behandlas i studien. Samma intervjuguide användes för samtliga respondenter som deltog i studien. De teman som intervjuguiden behandlar är kopplade till studiens huvudområden och de områdena var: Banksektorns förebyggande arbetet mot penningtvätt, kundkännedom- KYC, direkta- och indirekta kostnader samt bankernas relation och samspel med Finansinspektionen.

Vidare har frågorna i intervjuguiden utformats med varierande grad av känslighet för aktörernas arbete. Det beror på att de senaste årens skandalerna kring penningtvätthärvor hos svenska banker kan innebära att samtalsämnet blir känsligt av den orsaken att respondenterna vill beakta sekretessbelagd information och upprätthålla en bra bild av organisationen. Intervjuguiden inleds med bakgrundsfrågor gällande den anställdes befattning samt hur länge denna har arbetat inom organisationen. Det lyfter Bryman och Bell (2017) fram som viktigt för studiens analys och tolkning då bakgrundsinformation hjälper oss att sätta in respondenternas svar i ett sammanhang. Sedan fortsätter intervjuguiden med enkla frågor som successivt blir av mer känslig karaktär för respondenten. Anledningen till varför vi efter bakgrundsfrågorna fortsatte med mer enkla och generella frågor var för att försöka bygga upp en harmonisk och trygg miljö för respondenterna att prata fritt inom innan frågorna blev av mer känslig karaktär. Dalen (2015) poängterar att det är viktigt att inleda med relativt enkla frågor som får respondenten att frigöra nervositet och därmed känna sig avslappnade inför mer avancerade frågeställningar. Intervjuguiden avslutas sedan med generella frågor kring den påverkan det preventiva arbetet kan medföra för en bank i form av direkta- och indirekta kostnader. Vi känner att fördelen med att utgå från en intervjuguide är dels att intervjuprocessen får en tydlig struktur samt att alla respondenter i studien fick besvara i stort sett samma frågor. Det underlättar sedan när vi ska jämföra de olika respondenternas svar för att sedan kunna analysera deras synpunkter och hitta kopplingar till tidigare forskning inom ämnesområdet. Nackdelar med intervjuguiden är att det intervjuerna kan uppfattas som opersonliga samt att det lägger ett större ansvar på oss att vara väl förbereda med vårt intervjumanus.

### ***3.2.3 Intervjuredskap***

Under intervjuerna användes ett inspelningsverktyg i form av en mobiltelefon. Intervjuerna spelades in efter att respondenterna fått information kring deras deltagande i studien samt hur deras intervjusvar kommer användas i studien (se bilaga 2). Inspelningsverktyget ledde till att intervjuerna fick ett flyt utan några små pauser eftersom vi inte behövde lägga all fokus på att anteckna. Dalen (2015) poängterar att i studier med en kvalitativ ansats bör respondenternas svar användas i så stor utsträckning som möjligt och rekommenderar därför användningen av inspelningsverktyg. Användningen av inspelningstekniken ledde till att vi kunde sätta oss in i samtalet på ett bättre sätt och ställa gedigna följdfrågor till respondenterna.

### **3.2.4 Provintervju**

För att testa intervjuguiden och undersöka om det eventuellt kan vara aktuellt med en del ändringar kring utformningen av frågorna, utfördes två provintervjuer. Vid genomförandet av provintervjuerna tog vi hjälp av studiekamrater som har grundläggande kunskaper inom området. Anledningen till varför deltagare som besitter grundläggande kunskaper inom området valdes beror på att vi ville undersöka om vissa frågor kunde uppfattas beröra sekretessbelagd information eller sekretessbelagda rutiner. Samtidigt bad vi studiekamraterna om respons på vårt beteende i intervjun och vilken känsla som skapades i intervjun genom följdfrågorna och kommentarer. Dalen (2015) hävdar att forskare som genomför kvalitativa intervjuer baserat på en intervjuguide bör genomföra provintervjuer för att testa intervjuguiden men även pröva sig själv som intervjuare och se vilka förbättringar som kan göras. Dessutom blev inspelningsverktyget testat under provintervjuerna vilket Dalen (2015) hävdar är ett utmärkt sätt för att bilda sig en uppfattning om tidsramen för en intervju. Efter provintervjuerna genomfördes ett flertal ändringar på formuleringen av frågorna så att de utgår från ett mer positivt perspektiv där kärnan i frågorna kvarstod. Provintervjuerna varade strax under 30 min vilket skapade en bra bild om hur länge intervjuerna kan pågå med respondenterna. Tidsramen för intervjuerna var viktig information som respondenterna behövde ta del av innan de gav sitt godkännande för att delta i studien.

### **3.2.5 Semistrukturerade intervjuer**

Vi utförde semistrukturerade intervjuer eftersom vi strävade efter att få tillfredsställande svar under intervjuerna genom att ge respondenterna god flexibilitet men även möjlighet att uttrycka sina egna perspektiv om forskningsämnet. Därtill användes en intervjuguide med ett förutbestämt frågebatteri. En fördel med semistrukturerade intervjuer är möjligheten att ställa följdfrågor med tanke på att det ökar sannolikheten att få ett mer nyanserat och utförligt svar från respondenten. Det som var positivt var att respondenterna var entusiastiska redan i ett tidigt stadiet på att delta i studien och besvara intervjufrågor som skulle ställas. Fördelen med detta blev att intervjuerna som vi utförde varade längre än väntat samt att studiens empiriska material då blev utförligare än väntat.

Med tanke på Covid-19 pandemin som råder var det inte möjligt att intervjua respondenterna på plats. Därmed genomfördes intervjuerna med bank 1 och bank 3 över Skype. Intervjun med bank 2 blev en gruppintervju som genomfördes via ett telefonsamtal medan intervjun med FI gjordes över Facetime. Inför intervjuerna med aktörerna bifogades intervjufrågorna och vårt informationsbrev (se bilaga 1) till företagen så att de skulle få möjligheten att förbereda sig inför intervjun. Vidare var vi noggranna med att befinna oss i en lugn och tyst miljö i samband med genomförandet av intervjuerna för att inte störa respondenterna men även för att all fokus kunde läggas på att utföra intervjun på ett adekvat sätt. Under samtliga intervjuer deltog båda författarna, dock var den ena författaren inriktad på att anteckna respondenternas svar som blev behjälpligt för de följdfrågor vi ställde. Bryman och Bell (2017) poängterar att två forskare som intervjuar kan skapa en mer avslappnad situation då intervjun upplevs mer som en diskussion mellan tre personer och inte endast som ett utbyte av information mellan två personer. Det var

fördelaktigt då det innebar att vi kunde sätta oss in i samtalsämnet med respondenterna och fokusera på att samla in deras svar på forskningsfrågorna. Bryman och Bell (2017) menar även att det ibland kan uppfattas som hotfullt att båda forskarna deltar i intervjun. Genom att en var mer passiv ansåg vi att det inte skulle uppfattas som att respondenterna ställdes mot väggen, utan snarare att det föreligger ett stort intresse för deras arbetsuppgifter och kompetens. Vi såg inte det som ett negativt beslut att vi båda deltog i intervjun då respondenternas svar på huvudfrågorna och följdfrågorna tillförde oss ny information om ämnesområdet.

### **3.2.6 Bearbetning av data**

Samtliga intervjuer transkriberades och kodades inom 8 timmar efter genomförandet av intervjun. Dalen (2015) poängterar att det är viktigt att forskaren själv gör transkriberingen efter genomförandet av intervjun då det ger forskaren en bra möjlighet att få lärdom om den insamlade datamaterialet. Dalen (2015) poängterar även att det är bäst att göra det inom loppet av 24 timmar eftersom hjärnan har inom denna tidsram störst möjlighet att hitta sammanhang och trådar mellan det som har sagts under intervjun. Samtliga intervjusvar har sammanställts utifrån intervjuguidens två teman och det har inneburit att det har blivit enklare att koppla svaren till den tidigare forskningen. Empiri avsnittet kommer presenteras med en liknande struktur som har använts i den teoretiska referensramen. Målet är att göra det enklare för läsaren att begripa vårt syfte och de olika slutsatser som studien kommer fram till. Sammanställningen av intervjuerna genomfördes efter transkriberingen. Det gjordes för att sammanställa respondenternas svar till de olika teman intervjuguiden utformades ifrån. Därmed blev det lättare att kunna hitta liknelser mellan respondenternas svar kring de olika intervjufrågorna. Sedan har sammanställningarna kodats för att det skall underlätta för oss forskaren att titta tillbaka på den insamlade datan och veta vilken respondent datan är insamlad ifrån. Omfattningen av samtliga intervjuer presenteras nedan i (tabell 2).

<b>Respondent</b>	<b>Datum</b>	<b>Inspelningstid</b>	<b>Antal ord</b>
<b>BANK 1</b>	2020.04.21	32:17	3 693
<b>BANK 1</b>	2020.04.24	28:49	3 494
<b>BANK 2</b>	2020.04.28	34:35	4 119
<b>BANK 3</b>	2020.05.05	31:25	3 369
<b>BANK 3</b>	2020.05.06	39:14	6 121
<b>FINANSINSPEKTIONEN</b>	2020.05.06	24:03	2 679

*Tabell 2: Detaljer om omfattningen på samtliga intervjuer*



### **3.3 Forskningsetiska principer**

För att ta hänsyn till de forskningsetiska principerna finns det fem huvudkrav vi som forskare behöver ta hänsyn till. Det är Informationskravet, Samtyckeskravet, Konfidentialitets- och Anonymitetskravet, Nyttjandekravet och Falska förespeglningar. Informationskravet handlar om att de berörda personerna ska informeras om studiens syfte och ambitioner. De som deltar i studien ska också ha information om vilka steg som ingår i studien (Bryman & Bell, 2017). Följande krav har uppfyllts genom att vara i kontakt med bankerna och FI genom mejl och telefonsamtal och förklara vilken typ av studie som ska genomföras samt hur processen ska gå till. Målet är att förse de berörda parterna med korrekt information för att inte skapa en falsk förespeglning av studiens syfte och procedur. Samtyckeskravet handlar om att parterna som är en del av studien ska ha kännedom om att deras deltagande är frivilligt och att de när som helst kan välja att avbryta det ifall de så önskar (Bryman & Bell, 2017). För att uppfylla följande krav skickade vi ut ett informationsbrev till de fyra berörda aktörerna och presenterade vilka vi är, vad studien handlar om samt att deras deltagande är frivilligt. Konfidentialitets- och anonymitetskravet stadgar att uppgifter om personerna som är en del av studien ska behandlas med största möjliga konfidentialitet. Tanken är att bevara deras personliga uppgifter på ett sådant vis att inga obehöriga parter kan komma åt dem (Bryman & Bell, 2017). Följande krav har uppfyllts genom att alla personliga uppgifter om respondenterna har exkluderats i studien. Nyttjandekravet handlar om att uppgifterna som samlas in om respondenterna endast ska användas för forskningsenliga ändamål (Bryman & Bell, 2017). Det har uppfyllts genom att respondenterna informerats att uppgifterna som de har presenterat endast kommer användas för forskningsenliga ändamål. Informationen kommer endast användas för att genomföra studien som sedan kommer att publiceras hos Högskolan Väst och det digitala arkivet DiVA så att studenter och professorer har tillgång till den.

### **3.4 Tillförlitlighet och överförbarhet**

För att en studie ska anses vara trovärdig behöver den kunna uppvisa en hög grad av tillförlitlighet. Med tillförlitlighet menas att studiens innehåll besvarar dess syfte (Bryman & Bell, 2017). När det handlar om kvalitativa studier skiljer Bryman och Bell (2017) på begreppen tillförlitlighet och överförbarhet. Begreppet tillförlitlighet handlar mer specifikt om hur en utförd studies slutsatser kan tillämpas till andra miljöer och situationer. Syftet med studien är att skapa förståelse för detta ämnesområde och den är därmed inte ute efter svar som kan generaliseras till den svenska finansmarknaden eftersom studien är avgränsad då vi samlade in data ifrån banksektorn och en tillsynsmyndighet. Med tanke på antalet intervjuer som har genomförts kombinerat med den tidsram som studien är utförd inom, innebär det att studien inte har möjlighet att komma fram till slutsatser som kan tänkas ge heltäckande svar inom finansmarknaden. Målet med urvalet var att intervjua verksamma inom banksektorn som har hög expertis kring frågor gällande penningtvätt. Dalen (2015) belyser att respondenter som har stor kunskap inom ämnesområdet kan leda till en högre trovärdighet i det empiriska materialet. Det är väsentligt att materialet har en hög trovärdighet då vi ämnar åt att generalisera studiens slutsatser inom kontexten som studien förhåller sig till och det är banksektorn.

Studiens överförbarhet handlar om att studiens iakttagelser ska stämma överens med teorierna som forskningen utgår ifrån (Bryman & Bell, 2017). Studiens teoretiska referensram har använts som grunden för slutsatsen som har utformats, men dess omfattning har påverkats av den tidsram som vi har behövt förhålla oss till. I studien har primärdata kompletterats med vetenskapliga artiklar med målet att det ska bidra till att öka studiens trovärdighet eftersom vetenskapliga artiklar bedöms vara trovärdiga källor i ett forskningsarbete (Bryman & Bell, 2017). Dessutom har endast vetenskapliga artiklar inkluderats som är publicerade inom de senaste åren, undantag görs för fyra artiklar däremot, för att inkludera aktuell forskning i arbetet. En annan orsak till inkluderingen av flertalet vetenskapliga artiklar beror på att de kommer bidra till att studien formas och utgår från en så kallad kumulativ ansats. Att en studie utgår från en kumulativ ansats innebär argumenten som används i studien har sitt ursprung i tidigare forskning vilket är nödvändigt för att kunna säkerställa studiens trovärdighet (Thurén, 2013)

### **3.5 Metodkritik**

Att utföra intervjuer har sina nackdelar som det är viktigt att ta hänsyn till (Bryman & Bell, 2017). Först och främst kan det vara så att vi som genomför intervjun undermedvetet kan påverka respondenten genom att göra de nervösa under intervjuerna. Det sker oftast baserat på vilket kroppsspråk och tonfall som används gentemot respondenterna. Konsekvensen kan bli att respondenten ger svar som de tror eftersträvas istället för att besvara frågorna på ett ärligt sätt som faller i linje med deras faktiska synpunkter. För att försöka motverka detta användes ett vänligt tonfall under samtliga intervjuer. Utöver detta användes inget starkt kroppsspråk för att på så vis inte visa tydliga reaktioner på respondenternas svar. Respondenten fick då chansen att besvara frågorna utan att de fick någon indikation på vilken information som var av särskild vikt för studien. Förhoppningen var också att dessa åtgärder skulle bidra till att skapa en känsla av trygghet hos samtliga respondenterna. En annan svaghet med att utföra intervjuer kan vara att frågorna uppfattas som otydliga eller alltför komplexa av respondenten (Bryman & Bell, 2017). Det försvarar då för respondenterna att kunna ge utförliga eller korrekta svar. För att försöka att motverka denna potentiella problematik anpassades intervjufrågorna till samtliga aktörer utifrån deras kännedom och roll i det förebyggande arbetet mot penningtvätt. Frågorna som var ställda till FI var därför mer djupgående och komplexa med tanke på att de övervakar hela finansmarknaden och det innebär att de har en mer komplex förståelse för penningtvätt samt att de har arbetat mot ekonomisk brottslighet under en längre tid. Den pågående COVID-19 pandemin förhindrade oss från att genomföra intervjuerna på plats. Intervjuerna med de bankanställda genomfördes därmed över Skype och Facetime. Medan intervjun med FI skedde via ett vanligt telefonsamtal. Nackdelen med de skiljande förutsättningarna är att respondenter kan få olika uppfattningar om intervjuernas legitimitet och det kan eventuellt minska deras entusiasm under intervjuerna. När de bankanställda intervjuades hade vi möjligheten att se varandra och det skapar en känsla av att det alltså är en professionell intervjuprocess vilket kan ha en mindre negativ påverkan. Däremot kan det vara så att telefonintervjun med FI uppfattats som mindre professionell och har därmed sänkt respondentens entusiasm.

## 4. Empiri

---

*I detta kapitel kommer det insamlade datamaterialet att presenteras. Respondenternas svar från intervjuerna presenteras utifrån fyra huvudområden som baseras ifrån studiens syfte: Banksektorns förebyggande arbete mot penningtvätt, kundkännedom – KYC, direkta- och indirekta kostnader och relationen till Finansinspektionen.*

---

### 4.1 Banksektorns förebyggande arbete mot penningtvätt

Majoriteten av respondenterna uppger att en grundläggande förutsättningen i det förebyggande arbetet mot penningtvätt, är att kunna förhålla sig till ett internt ramverk och standardiserade rutiner som i sin tur skapar en tydlig struktur inom organisationen. Respondenterna lyfter även fram att syftet med de interna ramverken och rutinerna är att samtliga bankkontor och avdelningar inom organisationen ska arbeta på ett harmoniserat sätt. Detta ska således innebära att de verksamma i organisationen tillämpar samma åtgärder vid misstankar om penningtvätt, vid misstänkta transaktioner eller varför kunden i fråga vill öppna upp ett bankkonto när hen redan är befintlig kund hos en annan bank. Förhoppningen är att det ska prägla organisationens samtliga hierarkiska nivåer vilket i sin tur kan forma en gedigen organisationskultur som prioriterar att efterfölja bankernas interna arbetsprocesser och därmed arbeta produktivt i det förebyggande syftet.

“Vi har tydliga interna ramverk, rutiner och gemensamma policys som sätter minimikrav för alla verksamma inom banken. Dessa är uppdelade i olika enheter och nivåer beroende på individens arbetsuppgifter i vår organisation. Men syftet är densamma, att skapa och bibehålla standardiserade som innebär att samtliga inom organisationen vidtar samma åtgärder vid samma former av händelser.” – A2

Ur ett längre perspektiv påpekade respondenterna även att det underlättar för nyanställda att kliva in i organisationen och i ett tidigt stadiet, sätta sig in i bankens standardiserade rutiner eftersom samtliga i organisationen förhåller sig till dessa i det dagliga arbetet. Vidare uppmärksammade respondenterna att ett viktigt element i det förebyggande arbetet mot penningtvätt är intern utbildning. Oavsett om en person är nyanställd eller har arbetat hos en bank i över 15 år behöver den anställde delta i kontinuerliga utbildningar. Däremot skiljer utbildningarna åt beroende på vilken avdelning den anställde är verksam inom. Kärnan och syftet med utbildningarna är dock densamma, nämligen att de verksamma i organisationen alltid skall vara uppdaterade med de senaste riktlinjerna kring det preventiva arbetet mot penningtvätt.

“Genom att ständigt utbilda vår personal i form av interna utbildningar som genomförs av AML-enheten, är vi ständigt uppdaterade kring de senaste riktlinjerna i det förebyggande arbetet mot penningtvätt och vilka åtgärder vi skall genomföra. Detta medför att våra insatser i det förebyggande arbetet ständigt förbättras.” – C2

Vidare nämner respondenterna att de verksamma i organisationen som inte har det preventiva arbetet mot penningtvätt som huvudsaklig uppgift, skall ha de mest optimala förutsättningarna

för att utföra sina arbetsuppgifter på ett adekvat sätt men ändå förhålla sig till regleringen. Det görs genom de standardiserade rutinerna och även interna kontrollsystem eftersom det hjälper banken att kartlägga vart det kan föreligga penningtvätt eller vad den anställda bör var extra vaksam om. Samtidigt påpekar respondenterna att AML-enheten tillsammans med Compliance är de enheter som har störst ansvar i det förebyggande arbetet mot penningtvätt men att de även har ett stort ansvar att utbilda verksamma i organisationen kring de ansvarsområden banken har gentemot penningtvätt. Utbildningarnas komplexitet är enligt respondenterna kopplade till avdelningen som de anställda är verksamma inom. Detta beslut beror på att vissa arbetsroller inte befinner sig på frontlinjen för det preventiva arbetet mot penningtvätt och därför läggs mer resurser och fokus på att utbilda avdelningarna inom bankerna som dagligen hanterar kundtransaktioner exempelvis.

“Vår organisation är i ständig kontakt med AML-grupper och olika representanter hos banker inom Sverige. Målet med samtalen är att bedriva sekretessbelagda diskussioner kring bland annat bankernas arbete mot penningtvätt. Därtill sker en hel del föredrag från vår sida som sedan formas om av bankerna och förs vidare till verksamma inom deras olika avdelningar.” – *FI*

Förutom standardiserade rutiner och interna ramverk, är utbytet av information om fysiska- och juridiska kunder ett pågående initiativ som bedrivs av bankföreningen som företräder banker i Sverige. Samtliga respondenter uttryckte att detta har varit ett steg mot rätt riktning i det förebyggande arbetet mot penningtvätt. Två respondenter uttryckte att utbytet av information, eller informationsdelning, har lett till att banker tillsammans med Finanspolisen har kunnat förhindra kunder som har genomfört penningtvätt hos en bank, att sedan efter avstängning bli kund hos någon annan bank för att genomföra samma form av brottslighet. Samtliga respondenterna nämnde att detta inte är lagfart ännu utan att det fortfarande är ett pågående initiativ som ska möjliggöra informationsdelningen.

“Utbytet av information är ett stort steg, jag hade sagt ett väldigt stort steg faktiskt i det förebyggande arbetet mot penningtvätt. En fysisk- eller juridisk person kan idag vara kund hos tio olika banker, utbytet av information innebär att om kunden är misstänkt för penningtvätt inom en bank, kan vi i förebyggande syfte få förkunskaper om detta och förbereda oss internt om kunden i fråga genomför brottet igen.” – *CI*

En annan respondent menar att utbytet av information är en komponent inom det förebyggande arbetet mot penningtvätt som bör gälla omedelbart inom banksektorn eftersom Finanspolisen, Finansinspektionen samt olika bankkunder, påpekar att de kräver stora åtgärder från banker mot penningtvätt. Då bör regleringen tillåta bankerna att samarbeta i en stor utsträckning genom att byta information från en bank till en annan i syfte att kunna kartlägga och identifiera kunder som utgör fara för vårt finansiella system.

”Finansinspektionen, Finanspolisen, kunder, statliga myndigheter och andra väsentliga aktörer på marknaden vill att vi skall samspela med varandra för att få bukt med denna ovisshet vi har med penningtvätt. Ändå har vi inte möjlighet att byta information mellan banker som är verksamma i på marknaden, i den utsträckning vi vill eftersom regleringen inte stadgar detta.” – *A2*

Merparten av respondenterna nämner att det föreligger en kontakt mellan olika banker som ibland handlar om det förebyggande arbetet mot penningtvätt. Däremot föreligger det även en kontakt mellan bankerna via bankföreningen för att bilda branschgemensamma uppfattningar om penningtvättslagen och föreskrifter som ges utav FI. Syftet med de branschgemensamma uppfattningar är att de ska täcka den kunskapslucka som inte omfattas av regleringen eftersom respondenterna belyser att regleringen inte är utformad på ett detaljerad vis.

## 4.2 Kundkännedom – KYC

Samtliga respondenter stadgar att KYC är det främsta verktyget de har till sitt förfogande. Komponenterna som omfattas av arbetet med KYC är många och sker i olika avdelningar i bankerna. KYC används i det dagliga arbetet för att gå igenom nya- och befintliga kunder och kartlägga vilka förändringar kunderna har gjort i sina transaktionsbeteenden samt vad dessa förändringar kan medföra för potentiell risk för bankens verksamhet. Verktyget används främst för att kontrollera eller eliminera risker som kunderna medför för vårt finansiella system.

“KYC är, och kommer troligtvis alltid vara det främsta verktyget vi använder för att arbeta i förebyggande syfte mot penningtvätt. Många komponenter i arbetet består av sekretessbelagd information, men det är ingen hemlighet att det kontinuerligt handlar om att kartlägga, hantera och eller eliminera potentiell risk för vårt ekonomiska kretslopp. Sedan handlar det även om att identifiera nya- och befintliga kunder i form av att kontrollera identiteter.” – C2

Vidare påpekar respondenterna att KYC blev ett stort samtalsämne för ett antal år sedan när många bankkunder var skeptiska med att besvara frågor kring inkomst, bakgrund eller frågor om en viss transaktion. Det blev mycket journalistisk hysteri kring KYC, däremot har arbetet med KYC har alltid skett i någon utsträckning vilket många bankkunder inte har haft en uppfattning om. 2017 blev året där banker tog ytterligare konkreta steg mot rätt riktning för att vidareutveckla och förbättra de komponenter som omfattas av KYC eftersom regleringen kräver detta av bland annat banker, försäkringsbolag och finansiella bolag.

“2017 blev det stor journalistiks hysteri kring KYC eftersom många bankkunder hade fått frågor från banken kring allmän bakgrundsinformation om de. Detta togs inte emot bra då många kunder uttryckte ett stort missnöje eftersom många uppfattade det som att vi inte litade på personen i fråga.” – A1

Det har nu förändrats enligt samtliga respondenter. Bankkunderna accepterar frågorna som KYC genererar när verktyget används då de har insett att detta sker i förebyggande syfte mot en form av brottslighet som inte är acceptabel. Tidigare fanns en känsla av frustration från kundbasen eftersom de flesta upplevde att bankens arbetsprocess relaterad till KYC var störande. Bankens arbete inom dessa hänseenden var inte uppskattad, tvärtom så menar respondenterna på att det skapade sprickor i en del kundrelationer. Därmed formades en oro från bankernas sida att vissa kunder inte skulle gå med på att dela information eller svara på många frågor, vilket är en viktig del i arbetet med KYC. Trots dessa orosmoln, påpekade samtliga respondenter att bankerna fortsatte med att använda KYC i det förebyggande arbetet mot penningtvätt. Det gedigna arbetet kombinerat på den årliga ökningen av misstänkta fall av

penningtvätt bidrog, som tidigare nämnt, till att kundernas attityder skiftade till att istället stödja arbetet med KYC.

Samtidigt menar en del respondenter att banker är medvetna om vilken roll de har i detta, trots att många utåt sett glömmer bort att banker också består av människor vilket kan göra att anställda gör felbedömningar om en kunds begäran är rimliga utifrån den informationen den anställda har om kunden i förväg. Vidare berättar respondenterna att KYC - Kundkännedomen uppdateras med regelbundna intervaller och vid behov. Det sker antingen via kontorsbesök, telefonbanken eller internetbanken. Tanken är att bankerna alltid skall ha förkunskaper om kunder som begär en viss tjänst eller produkt. Samtidigt har även dessa kunder olika kundprofiler som baseras på den tidigare kundinformationen som har samlats in, vilka produkter och tjänster denne använder samt kundens transaktionsbeteenden.

“Det finns många moment inom KYC som vi genomför. Många kontroller, detekteringssystem och utbildning bland annat. En viktig del i det förebyggande arbetet mot penningtvätt, är det faktum att KYC skall användas för att genomföra rätt bedömningar baserat på de förkunskaper vi har om kunden i fråga. Dessa förkunskaper ger även underlag för vårt interna kontrollsystem.” – *B1*

Respondenterna sammanfattade sina tankar genom att förklara att KYC, liksom de allra flesta verktyg som bankerna har till sitt förfogande, används för att genomföra riskbedömningar. De menade på att under benämningen “riskbedömning” inkluderas alla åtgärder som bankerna vidtar för att förhindra och hantera uppkomsten av penningtvätt. Fördelen med KYC är att bankerna kan ge sig själva möjligheten att få en bred och mer detaljerad insyn om sina kunder.

### **4.3 Direkta– och indirekta kostnader**

Det förebyggande arbetet mot penningtvätt beskrivs som väldigt omfattande av de flesta respondenterna. Inte minst sagt de resurser som läggs ner för att ständigt implementera regleringen kring penningtvätt i organisationen och få regleringen att gälla hela organisationen. Brottslingarna som genomför penningtvätt nämns av samtliga respondenter ligga steget före eftersom de ständigt hittar nya metoder för att genomföra penningtvätt vilket skapar stora direkta- och ibland indirekta kostnader. Dessa kostnader benämns vara personal som besitter expertkunskap kring viktiga element i det förebyggande arbetet, men dessa kostnader kan också vara i form av förlorade kundrelationer och sanktioner från FI.

”Det är ingen hemlighet att det förebyggande arbetet mot penningtvätt medför stora direkta- och indirekta kostnader för våra banker. Att ständigt avsätta flera miljoner varje år för att arbeta i preventivt syfte med specialister, experter och myndigheter, kräver stora mängder resurser som istället kan investeras på andra områden. Men de indirekta kostnaderna som kan orsakas om vi inte genomför dessa åtgärder, kan också skada väldigt mycket i form av förlorade kundrelationer och förlorade kundaffärer.” – *B2*

Samtidigt menade en av respondenterna att de direkta kostnaderna som i vissa hänseenden kan vara sanktioner av Finansinspektionen, är ett effektivt sätt för banker att fortsätta vidta åtgärder i förebyggande syfte mot penningtvätt. En annan respondent menade istället att dessa direkta

kostnader är trista och ibland destruktiva för organisationen eftersom detta inte alltid innebär att banker har varit bristfälliga i sina åtgärder mot penningtvätt. Men merparten av respondenterna nämnde att de största kostnaderna som det förebyggande arbetet leder till är åtgärder som banker som omfattas av penningtvättslagen, behöver genomföra för att fortsätta bedriva bankverksamheten.

”Bankverksamheten omfattas av lagar och regler. Utan föreskrifterna och lagarna kring penningtvätt hade många banker inte prioriterat det förebyggande arbetet mot penningtvätt i den omfattning dem flesta gör idag. Så sanktioner av Finansinspektionen kan ibland vara effektivt för att få banker att jobba hårt i förebyggande syfte.” – A2

En del respondenter menade på att banker självmant gör stora investeringar för att hänga med i de digitaliserade förändringar vårt samhälle genomför och för att försöka bibehålla en god kontroll över de kunskapsluckor som uppstår som en konsekvens av förändringarna. En del respondenter förklarade att bankerna det senaste decenniet har genomfört stora IT satsningar för att bygga upp nya kontrollsysteem och automatiska blockar som kan förhindra transaktioner tills bankpersonal hunnit se över dess ursprung. Samtidigt menade merparten av respondenterna att dessa investeringar oftast uppgår till miljonbelopp, men att det är en lägre direkt kostnad än vad en eventuell sanktion från Finansinspektionen hade inneburit för bankerna.

#### **4.4 Relationen till Finansinspektionen**

Relationen till Finansinspektionen beskrivs av respondenterna vara transparent och löpande överlag med syftet att FI ska få en övergripande förståelse för bankernas verksamhet och utmaningarna bankerna står inför ute på marknaden. Dock stadgar en del respondenter att förhållandet mellan bankerna och FI externt sett uppfattas som att det sker ett samspel mellan aktörerna för att få bukt med problemet vi har med penningtvätt. Men att det i praktiken inte direkt sker ett samspel mellan bankerna och FI. Dels på grund av att FI är en myndighet som skall i första hand övervaka verksamhetsutövare som omfattas av regleringen kring penningtvätt men även det faktum att FI inte alls är detaljerade i sin vägledning eller i sina föreskrifter.

“Frågan du ställde är väldigt vanlig. Många externa personer som inte är verksamma i det förhållande vi har till FI har en uppfattning om att det sker ett samspel mellan oss för att hantera penningtvätt och att vi arbetar sida vid sida i det förebyggande arbetet. Teoretiskt sett, kanske. Men i praktiken sker det inte.” – B1

Respondenterna A1 och B2 förklarar precis som FI att bankernas efterlevnad av regler och lagar kontrolleras av FI. Sedan sker en kontinuerlig kontakt mellan aktörerna eftersom samtliga verksamhetsutövare som ska följa penningtvättslagen skall rapportera vissa parametrar till FI för att visa vilka länder deras kunder har sin skatterättsliga hemvist inom och vilka produkter/tjänster som verksamhetsutövarna tillhandahåller dessa kunder. Utifrån dessa rapporter nämner respondenter att FI riktar sin tillsyn till de områden som de bedömer vara av särskild vikt i det förebyggande arbetet mot penningtvätt. Utifrån rapporterna sker föredrag i en viss utsträckning för att bankerna skall få möjlighet att få feedback vilket respondenterna

nämner har varit bristfälligt med motiveringen att FI tillsammans med Finanspolisen årligen tar emot väldigt många rapporter.

“Det är sedan väldigt viktigt med Finanspolisens feedback på våra inlämnade rapporter men det har varit bristfälligt med feedback vilket är förståeligt då de tog emot ca 20 000 rapporter under 2019.” – *B2*

Vidare nämner samtliga respondenter att det föreligger ett riskbaserat regelverk och ett riskbaserat förhållningssätt till regelverken kring penningtvätt och FI:s föreskrifter. Det beror på att regleringen kring penningtvätt är omfattande i många drag och inte applicerbart för samtliga aktörer som ska följa regleringen. Det riskbaserade förhållningssättet innebär att regelverken kring penningtvätt skall implementeras utifrån verksamhetsutövarens produkter, tjänster och omfattning på marknaden. Därtill stadgar respondenterna att det föreligger branschgemensamma tolkningar för banker. Syftet med de branschgemensamma tolkningarna är att dessa skall täppa igen kunskapsluckorna som inte detaljeras från Finansinspektionens sida.

En del respondenter nämner att det via bankföreningen har formats ett initiativ att ta fram ett system för att snabbare kunna uppmärksamma trender gällande penningtvätt och de metoder brottslingarna använder sig utav för att föra in illegala pengar i det ekonomiska kretsloppet. Det är av avgörande faktor att bankerna kan ta del av FI:s och Finanspolisens bild av läget som föreligger på marknaden menar respondenterna. Riskerna som kan komma som en konsekvens att av banker inte får information om läget och trenderna som sker ute på marknaden, är att de inte kan anpassa sina rutiner och arbetssätt i förebyggande syfte mot penningtvätt och den trend som nu föreligger.

“Vi vill Sveriges bästa, alla aktörer på marknaden vill Sveriges bästa. Men för att kunna ta det ansvaret och ansvarsrollen vi har i det förebyggande arbetet mot penningtvätt, behöver vi kontinuerligt bli uppdaterade kring läget på marknaden som Finansinspektionen och Finanspolisen oftast känner till som bäst.” – *CI*

Sammanfattningsvis nämner en del respondenter att flera aspekter av relationen till FI kan förbättras. De anser att FI inte vill vara detaljerade i sina tillsyn och föreskrifter med de aspekter som kan förbättras, eller eventuellt vilka metoder som kan tillämpas för att arbeta mot penningtvätt på ett adekvat sätt. Många respondenter nämner att Finansinspektionen inte är detaljerade i sin vägledning eller kommunikation, och att det kanske görs detta medvetet för att inte utföra arbetsuppgifter utanför sitt verkliga verksamhetsområde. Respondenterna nämner att detta är förståeligt eftersom FI redan är belastade med stora ansvarsområden men att det alltjämt är en aspekt om samspelet som bör förbättras ifall det förebyggande arbetet skall bli ännu effektivare.



## 5. Analys

---

*I detta kapitel analyseras den insamlade datan utifrån den teoretiska referensramen. Analysen innehåller även nya upptäckter som teorin inte belyser. De nya upptäckterna presenteras löpande utifrån den insamlade datan och referensramen. Avsnittet kommer att presenteras precis som föregående avsnitt vilket innebär att kapitlet är indelat i fyra olika delar.*

---

### 5.1 Banksektorns förebyggande arbete mot penningtvätt

Majoriteten av respondenterna lämnade samstämmiga svar vad gäller bankernas roll i det förebyggande arbetet mot penningtvätt. Nämligen att arbetet är väldigt omfattande och omfattar ett flertal väsentliga komponenter där vissa delar även är sekretessbelagda. Dock har samtliga delar samma syfte, att skapa en mer detaljerad insyn i bankernas kunder för att kartlägga, identifiera och hantera risker. Yeoh (2019) menar även på att denna aspekt av det förebyggande arbetet mot penningtvätt spelar en central roll i bankernas preventiva arbete. Sedan lyfte respondenterna upp att standardiserade rutiner och interna ramverk är två komponenter i det förebyggande arbetet som ständigt utvecklas och implementeras i organisationen. Inom banksektorn strävar man efter att dessa rutiner och ramverk skall genomsyra hela organisationen och därmed resultera till att man formar en organisation där samtliga hierarkiska nivåer agerar på ett adekvat sätt mot penningtvätt. Samtidigt menar Prasad och Al Reshaid (2017) att standardiserade rutiner och interna ramverk är nyckeln till att banken skall genomföra ett gediget arbete mot penningtvätt. Detta innebär således att resultatet talar för att banker inom banksektorn arbetar kontinuerligt med att bygga upp en organisationskultur som innebär att verksamma inom organisationen tillämpar samma åtgärder i liknande situationer som kan omfattas av penningtvätt. Det är även något Naheem (2018) väljer att påpeka i sin studie där han påpekar att banker eftersträvar att dessa rutiner och ramverk skall prägla hela organisationen eftersom det finns en kännedom om vilka konsekvenser penningtvätt kan medföra internt hos banken och externt för det finansiella system.

Respondenterna uppgav att banker alltid kommer att vara en av de främsta aktörerna på marknaden som har ett ansvar att arbeta mot penningtvätt av den orsaken att transaktioner inom det ekonomiska kretsloppet oftast sker via dem. Detta påtalas även inom tidigare forskning av Yeoh (2019) som nämner att banker bedriver en form av verksamhet som löper stor risk att bli utnyttjad för penningtvätsrelaterade aktiviteter. Vidare nämner merparten av respondenterna att de är medvetna om vilket stort ansvarsområde deras bankverksamhet har avseende penningtvätt eftersom de är den organisation som kan upptäcka det före andra aktörer. Det är en intressant aspekt som lyftes upp under intervjuerna som även nämns av Simser (2013) som menar på att banker agerar som grindvakter för vårt finansiella system. Vidare förklarar Simser (2013) att banker alltid kommer att ha möjligheten att upptäcka och eliminera penningtvätt i ett tidigt stadi jämfört med andra aktörer såsom statliga myndigheter. Konsekvensen av detta blir därmed enligt Vaithilingam, Nair och Thiyagarajan (2015) att bankernas förebyggande arbete mot penningtvätt kommer granskas hårt av tillsynsmyndigheter såsom FI eftersom det föreligger förkunskaper om att dessa former av aktörer bedriver en verksamhet som ligger i riskzonen för penningtvätt relaterade aktiviteter och andra former av ekonomisk brottslighet.

I vår studie framkom det att AML-gruppen tillsammans med Compliance är de avdelningar som har störst ansvar i banksektorns förebyggande arbete. Båda avdelningarna arbetar dagligen med det förebyggande arbetet mot penningtvätt, men de arbetar även med att skapa och utforma standardiserade rutiner, interna kontrollsystem och utbildning till de verksamma inom organisationen. Utbildningarnas komplexitet är enligt respondenterna kopplade till avdelningen som den anställda är verksam inom. Detta menar Falco (2018) är kärnan i AML-gruppens arbete. Att skapa standardiserade rutiner och interna ramverk som går i enlighet med regleringen kring penningtvätt. Vår uppfattning på förhand var att alla processer endast kan genomföras ifall de berörda parterna besitter den nödvändiga kunskapen som krävs och det är en synpunkt som Sharpe och Boylan (2012) instämmer med. Respondenterna stadgade att det kräver expertiskunskap om regleringen kring penningtvätt för att kunna tillhöra AML-gruppen och därmed ha en avgörande roll i det förebyggande arbetet.

För att tillföra sina anställda relevant kunskap genomförs med jämna mellanrum digitala utbildningar och olika föredrag som har som mål att tillföra personalen med den senaste informationen kring det preventiva arbetet mot penningtvätt. Denna upptäckt stämmer överens med Helgessons och Mörths (2019) förståelse av bankernas interna försök till att bättre förbereda sina anställda. Respondenterna från AML-gruppen nämnde att FI skickar ut stresstester till bankerna för att de ska testa huruvida deras interna arbetsprocesser fungerar som det är tänkt. Stresstesterna består av hypotetiska scenarion och därifrån ska bankerna testa sina interna arbetsprocesser för att se hur väl de skulle hantera en penningtvätt relaterat fall eller andra former av fall. Enligt Vaithilingam, Nair och Thiyagarajan (2015) är det nyttigt för samtliga verksamheter som arbetar mot penningtvätt eftersom de får möjligheten att kartlägga styrkor och svagheter med sina kontrollsystem. Vi anser att detta är en av de mest intressanta aspekterna av bankernas kritiska förhållningssätt till sina egna interna rutiner och processer. Med tanke på att bankernas kontinuerliga kontakt med FI alltid har som mål att pröva och därifrån förbättra deras åtgärder i arbetet mot penningtvätt, ger det oss utomstående en klar bild av att bankerna inte står still. Utan de har en hunger och ambition att förbättra aspekter av det förebyggande arbetet. Fördelen med detta tankesätt är att banker får bättre förutsättningar för att komma ikapp brottsligheten.

Vidare lyckades vi genom den insamlade datan att göra nya upptäckter som tidigare forskning inte har belyst tidigare. Framförallt att utbytet av information eller informationsdelning som en del respondenter kallade för. Det är ett pågående initiativ av bankföreningen som bankerna inom banksektorn vill ska utgöra ett av de element som används i preventiva arbetet mot penningtvätt. Merparten av respondenterna nämnde tydligt att det endast är ett pågående initiativ medan en respondent nämner att informationsdelning har skett i en viss utsträckning och att detta har lett till att banken i fråga tillsammans med Finanspolisen har kunnat förhindra kunden som har genomfört penningtvätt hos en bank, att gå vidare till en annan bank utan att den nya banken skall ha förkunskaper om att kunden har varit misstänkt för penningtvätt hos en annan bank. Detta var en väldigt intressant aspekt som tidigare forskning inte har belyst. Dock nämnde Naheem (2018) att banker som är verksamma inom marknaden bör vara mer transparenta med varandra för att ta del av varandras lärdom i det förebyggande arbetet mot

penningtvätt. Detta säger att tidigare forskning har belyst att det bör föreligga ett närmare samarbete med aktörer inom banksektorn som arbetar i förebyggande syfte mot penningtvätt. Respondenterna nämner däremot att det är en önskan att informationsdelningen skall utgöra ett viktigt element i det förebyggande arbetet mot penningtvätt. Bankföreningen som representerar banker driver ett initiativ för att förbättra möjligheterna så att bankerna kan utbyta information i en lämplig utsträckning och fortfarande beakta individers privata uppgifter.

## **5.2 Kundkännedom – KYC**

Innan studiens början hade vi en uppfattning om att KYC - Kundkännedom är ett centralt begrepp inom banksektorns förebyggande arbete mot penningtvätt. Verktøget har varit vanligt förekommande inom banksektorn de senaste åren och respondenterna ser detta som en konsekvens av att KYC blev ett verktyg som tillämpades utåt mot kunder sedan 2017 och inte endast internt som tidigare. KYC - verktyget används för att identifiera nya- och befintliga kunder genom att granska identiteter och säkerställa att ett bankkonto är kopplat till en person som banken har kundkännedom om. Detta var även en aspekt som lyftes upp under samtliga intervjuer där respondenterna nämnde att KYC är det verktyg som används för att kontrollera identiteter och samla in väsentlig information om nya- och befintliga kunder. Dyfvermark, Kakuli och Humlesjö (2019) stadgar liksom respondenterna, att kundkännedom handlar mycket om att förstå vem man ingår affärer med och därifrån kunna kartlägga potentiella risker personen i fråga kan medföra för banken. Helgesson och Mörth (2019) uppger att kartläggningen av den potentiella risken genomförs baserat på ett antal faktorer som har med kundens ursprungsland, inkomstnivå, genomförda transaktioner och även familjesituation att göra vilket Naheem (2018) också påpekar.

De flesta banker har snarlika riktlinjer om hur KYC skall användas i det dagliga arbetet och majoriteten av respondenterna gav väldigt samstämmiga svar på det användningsområde KYC verkar ha i det förebyggande arbetet. Det som sticker ut lite extra är att KYC omfattar många komponenter men att samtliga delar handlar om att genomföra riskbedömningar om sin kundbas och riskbedömningar som en kund eventuellt kan innebära för banken. Olika faktorer som är påkopplade till en kunds ursprungsland eller inkomstnivå exempelvis, triggar igång varningsklockor i olika kontrollsystem. Det är således via KYC de interna kontrollsystemen får underlag om bankens kunder för att senare skicka ut olika varningssignaler när bankkunden efterfrågar en viss produkt eller tjänst, vilket överensstämmer med Helgesson och Mörths (2019) förklaring. Vidare belyser Naheem (2018) att den information som de interna kontrollsystemen samlar in via KYC, uppdateras med jämna mellanrum i olika former. Antingen digitalt via internetbanken, fysiskt via kontor eller genom telefonbanken. Det är något som respondenterna också valde att lyfta upp. Respondenterna nämnde sedan att kundkännedom ibland behöver uppdateras innan en viss transaktion skall genomföras eller efter att kunden i fråga efterfrågar en viss tjänst eller produkt. Verktøget samlar information till de interna kontrollsystemen för att systematiskt kunna upptäcka transaktionsbeteenden hos sina kunder för att därifrån stoppa transaktioner som avviker för mycket från det normala transaktionsbeteendet.

Respondenterna menar på att dessa interna kontrollsystem hade varit helt ur funktion om inte KYC tillämpas med tanke på att bankerna har ett stort antal kunder och att föra in denna information manuellt hade krävt stora resurser. Det argumenteras inom tidigare forskning om vilket stort ansvarsområde KYC har. Detta är något som respondenterna konstant lyfte upp under intervjuerna, även om de var väldigt tydliga med att vissa element som omfattas av KYC är sekretessbelagda. Detta resulterar till att vi numera har en grundförståelse för varför KYC benämns vara ett av de främsta verktygen i det förebyggande arbetet mot penningtvätt. Hendrietty och Grewal (2017) instämmer med detta och menar på att eftersom KYC omfattar flera olika aspekter av kundernas profil används verktyget frekvent av bankerna för att det underlättar riskbedömningarna som kontinuerligt genomförs. Samtidigt är det viktigt att påpeka att samtliga kunder går igenom samma procedur enligt majoriteten av respondenterna. Detta var en ny upptäckt eftersom Naheem (2018) lyfte fram att vissa procedurer tillämpas endast på kunder med viss inkomstnivå eller om kunden kommer från ett visst ursprungsland. Fördelen med detta kan vara att bankerna inte mister värdefull information om sina kunder, stora som små. Det skulle kunna medföra att brottslingarna inte finner kryphål i bankernas kontrollsystem för att slippa procedurerna och därmed kunna genomföra illegala aktiviteter.

En intressant aspekt av KYC som lyftes upp under intervjuerna var hur det uppfattades av bankernas kunder och huruvida verktyget har en negativ påverkan på bankens kundrelationer. Naheem (2018) nämner att kunder upplever att banker är alldeles för nyfikna om deras privatliv och ekonomi som helhet vilket ibland kan kännas som att banken inskränker sig hos kunden för att besitta så mycket kontroll som möjligt. Respondenterna lyfte upp att det fanns en negativ inställning mot KYC till en början när det blev många nyhets slag av olika former om verktyget och de standardiserade frågorna som ställs när verktyget används. Banker är vinstdrivande organisationer och drivs av vinstdrivande mekanismer i det dagliga arbetet men detta frántar inte det faktum att de styrs av regler i sin verksamhetsutövning vilket många kunder inte förstod sig på menade respondenterna. Däremot sa de att inställningen har förändrats och numera stödjer kunderna bankens förebyggande åtgärder mot penningtvätt eftersom många besitter kunskapen om att penningtvätt är ett växande problem som kan ha en direkt påverkan på deras affärer hos banken. Tidigare forskning inom området lyfter upp att KYC innehåller komponenter som kränker privatpersoners privatliv vilket är en allmän rättighet. Yeoh (2019) menar på att detta kan leda till att bankerna skapar kortvariga kundrelationer eftersom kunder som regelbundet behöver besvara frågor om transaktioner och liknande uppfattar det som att bankerna inte litar på kunden i fråga. Birnbrich och Hoffman (2012) menar istället på att kunderna kan uppfatta det som att banken misstänker att denne bedriver någon form av ekonomisk brottslighet, som i sin tur kommer skada kundens relation till banken. Baserat på respondenternas svar är det tydligt att denna form av attityd bland kundbasen har ändrats totalt. Vilket innebär att KYC verktyget har lyckats göra framsteg inom det förebyggande arbetet mot penningtvätt trots det faktum att kundbasen inte uppskattade frågeställningarna som KYC genererade till en början.

### 5.3 Direkta- och indirekta kostnader

Samtliga respondenter var väldigt tydliga om att det förebyggande arbetet mot penningtvätt medför både direkta- och indirekta kostnader. De direkta kostnaderna var i enlighet med Naheem (2018) som lyfte fram att de direkta kostnaderna är kopplade till enheter som har det förebyggande arbetet mot penningtvätt som huvudsaklig uppgift och specialister som besitter expertkunskap i dessa verksamhetsområden. Samtidigt lyfte merparten av respondenterna att det är viktigt för bankerna att hänga med de digitaliserade förändringarna samhälle gör eftersom förändringarna öppnar luckor och nya metoder för brottslingar att genomföra penningtvätt på. Detta har inneburit att bankerna det senaste decenniet har genomfört stora IT satsningar för att bibehålla en kontroll över de transaktioner som sker i vårt ekonomiska kretslopp nämnde respondenterna. Helgesson och Mörth (2019) understryker att det digitaliserade samhället har satt stora krav på banksektorn eftersom de måste följa med dessa förändringar och de luckor förändringarna medför. Detta har resulterat till att IT satsningar har blivit ett område som banksektorn avsätter stora mängder kapital i (Helgesson & Mörth, 2019). Respondenterna lyfter sedan fram att detta är en självklar investering som skall och måste göras. Speciellt eftersom investeringarna i sig innebär att samhället gör sitt yttersta för att kontrollera hotet penningtvätt utgör för det finansiella system, men även det faktum att påföljderna av att inte genomföra dessa investeringar kan medföra att regleringen kring penningtvätt inte följs längre eftersom det riskbaserade förhållningssättet innebära att bankerna behöver uppdatera rutiner och metoder som är mer lämpat utifrån de förändringar som sker i omvärlden. Där nämner man att IT och digitala förändringarna är en sådan marknad som har påverkat banksektorn positivt, men samtidigt krävt förebyggande åtgärder i olika delar av de interna kontrollsystemen.

Respondenterna diskuterade vidare att en direkt kostnad i form av investeringar på utbildningar kring det förebyggande arbetet mot penningtvätt, alltid kommer understiga en sanktionsavgift av FI. Eftersom en sanktionsavgift leder till indirekta kostnader som förlorade kundrelationer och förlorade kundaffärer. Dessa indirekta kostnader vill bankerna undvika i så hög utsträckning som möjligt och det hjälper investeringar i utbildning att göra nämner respondenterna. Hendriyetty och Grewal (2017) nämner att en sanktionsavgift från FI kan uppgå till flera miljarder kronor. Därutöver bidrar sanktionerna till ytterligare kostnader i form av förlorade kundaffärer, kundlojalitet och kundförtroende. Det går i enlighet med vad tidigare forskning inom området har lyft upp kring de indirekta kostnaderna som brister i det förebyggande arbetet mot penningtvätt kan medföra. Men respondenterna var väldigt tydliga med att sanktionsavgifter inte alltid är en konsekvens av att bankerna har varit bristfälliga i det förebyggande arbetet. Utan det kan bero på att FI anser att banken inte har implementerat föreskrifterna och regleringen kring penningtvätt på ett korrekt sätt. Det lyftes upp konstant att FI inte är detaljerade i sina föreskrifter och att det föreligger ett riskbaserat förhållningssätt till föreskrifterna vilket i praktiken innebär att bankerna implementerar de åtgärder som krävs utifrån deras produkter, tjänster och omfång de har på marknaden. Detta var en aspekt som tidigare forskning inom området inte lyfter fram. Däremot påpekar Naheem (2018) att bara för att banker genomför stora åtgärder i förebyggande syfte mot penningtvätt, innebär det inte att banken är fullkomligt skyddad mot penningtvätt eller sanktioner av sin tillsynsmyndighet.

## 5.4 Relationen till Finansinspektionen

Forskning inom bankernas relation och samspel med FI har inte belysts tidigare vilket bidrog till att vi ville fylla denna kunskapslucka. Samtliga respondenter påpekade att FI har en central roll i bankernas förebyggande arbete mot penningtvätt och att deras samspel utgörs av två pelare. Den första pelaren handlar om att FI ger föreskrifter till banker inom banksektorn som är bindande rättsregler som måste följas. Dessa lämnas av FI med jämna mellanrum med syftet att bankerna skall implementera dessa utifrån de produkter, tjänster och omfång de har på marknaden. Den andra pelaren handlar mer specifikt om bankens kontinuerliga kontakt med FI. Falco (2018) understryker att en ständig kontakt mellan dessa aktörer är väsentligt för att bygga upp ett förhållande som fungerar på ett produktivt sätt mot denna formen av ekonomisk brottslighet. Respondenterna påpekade att det föreligger ett riskbaserat förhållningssätt till föreskrifterna av FI och regleringen kring penningtvätt. Detta innebär att FI ger ut föreskrifter som kan beaktas som regler som skall efterföljas men att FI utesluter information om hur bankerna skall tillämpa föreskrifterna eller hur de verksamma inom banksektorn skall efterfölja penningtvättslagen. FI däremot har som tillsynsmyndighet som huvudsaklig uppgift att utöva banktillsyn och se till så att bankerna inom banksektorn följer penningtvättslagen och deras föreskrifter i den dagliga verksamheten.

Uppfattningen och följsatsen vi kan dra av relationen bankerna har till FI är att det sker en form av styrning som är likt Agent-Principal relationen som redogörs av bland annat Eisenhardt (1989). FI antar rollen som principalen och ger ut föreskrifter som skall efterföljas av bankerna, utöver detta så övervakar FI finansmarknaden för att säkerhetsställa att samtliga som omfattas av penningtvättslagen följer lagen. Dessa föreskrifter ges ut med syftet av att uppnå visst resultat från bankernas sida vilket innebär att bankerna antar rollen som agenten. Det resultat som principalen vill ska uppnås är att bankerna skall inneha effektiva kontrollsystem som skyddar vårt finansiella system. Konsekvensen av att detta inte efterföljs blir stora sanktioner av FI som de senaste årens skandaler har påvisat. Waterman och Meier (1998) menar på att agenten styrs av principalen där principalen strävar efter ett visst påvisat resultat av agenten vilket är en stor liknelse med denna relation som banksektorn har till FI. Baker (2019) stadgar att agenten strävar efter antingen personlig vinning eller att handla i enlighet med principalens önskan. Vi håller med Baker (2019) om att strävan efter de egna interna målen kan vara en orsak till att FI:s begäran inte uppfylls och att det kan vara en anledning till att misstänkta fall av penningtvätt årligen ökar. Samtidigt menade respondenterna på att det är svårt att tolka FI:s föreskrifter då de är omfattande och inte precist formulerade. Då läggs ett större ansvar på agentens axlar eftersom principalen inte är delaktiga i hur arbetet genomförs till fullo men är intresserade för de åtgärder och resultat som bankernas arbete resulterar till, utifrån principalens föreskrifter och även penningtvättslagen som FI säkerhetsställer att bankerna följer. Dessa åtgärder och resultat stadgas sedan i rapporterna som bankerna skickar till FI med jämna mellanrum. I praktiken innebär det att det inte sker ett direkt samspel mellan aktörerna, utan att det sker en form delegerad styrning mellan aktörerna där FI styr bankerna genom att delegera föreskrifter och utöva sin banktillsyn över finansmarknaden.

## 6. Slutsatser

---

*I detta kapitel presenterar vi de slutsatser vi har dragit och därmed besvarar vi forskningsfrågorna som studien utgår ifrån. Vidare reflekterar vi kring studiens genomförande där kapitlet avslutas med förslag på fortsatta studier. Forskningsfrågorna följer nedan:*

- Hur arbetar man i förebyggande syfte mot penningtvätt och vilka verktyg har de till sitt förfogande?*
  - Vilka indirekta- och direkta kostnader kan det preventiva arbetet mot penningtvätt medföra?*
  - Hur ser relationen och samspelet mellan banksektorn och Finansinspektionen ut idag?*
- 

### 6.1 Slutsats

Studien påvisar att svenska banker avsätter stora resurser för att kontrollera uppkomsten av penningtvätt inom det finansiella systemet. Detta genomförs genom åtgärder i preventivt syfte som handlar om att kartlägga, identifiera och eliminera illegala tillgångar som försöker tränga sig in i det finansiella systemet. Det fullgörs genom att verksamma inom banksektorn arbetar utifrån standardiserade rutiner och interna ramverk. Tanken med dessa rutiner och ramverk är att de skall genomsyra hela banken så att samtliga hierarkiska nivåer skall beakta det förebyggande arbetet mot penningtvätt i den dagliga verksamheten. De främsta verktygen som banksektorn har till sitt förfogande mot penningtvätt är KYC, AML-gruppen och Compliance. Studien visar att KYC - Kundkännedom är det främsta verktyget som används i preventivt syfte eftersom god kännedom om sina kunder, hjälper bankerna att genomföra en fullständig riskbedömning. Därtill är AML-gruppen tillsammans med Compliance de avdelningar som säkerhetsställer att verksamma inom banken besitter tillräckligt stora kunskaper om det förebyggande arbetet mot penningtvätt. Utbildningar sker med jämna mellanrum av den orsaken att AML-gruppen och Compliance uppdaterar bankens standardiserade rutiner och interna ramverken utifrån regleringen kring penningtvätt och Finansinspektionens föreskrifter. Dessutom kan både användningen av verktygen och de interna ramverken se olika ut beroende på vilken division den anställde tillhör. Det beror på att vissa divisioner stöter på flera penningtvätt relaterade aktiviteter än andra.

Den andra slutsatsen är att det preventiva arbetet mot penningtvätt medför stora kostnader för de svenska bankerna. Dessa kostnader är oftast kopplade till arbetskraft, personalutbildning och expertkunskap. Samtidigt belyser både tidigare forskning och respondenterna att IT-satsningar de senaste åren har inneburit stora direkta kostnader. Målet med IT investeringarna det senaste decenniet är att kunna bibehålla en god kontroll över de luckor som bildas av vårt digitala samhälle. En annan intressant slutsats vi kan dra från studien är att det preventiva arbetet mot penningtvätt även medför indirekta kostnader, men att dessa indirekta kostnader inte uppstår förens de direkta kostnaderna har uppstått. Den insamlade datan teoretiserar att de indirekta kostnaderna såsom kundrelationer och kundaffärer, uppstår som en konsekvens av en sanktionsavgift som utfärdas av FI.

Den tredje slutsatsen vi har kommit fram till är att bankernas samspel med FI inte alls fungerar på samma sätt som FI förmedlar att det gör. Den viktigaste delen av detta samarbete gick ut på att tillföra varandra med nya rapporter och föreskrifter, inte att samspela för att få bukt med penningtvätt. Det föreligger istället en form av styrning mellan dessa aktörer, där FI föreskrifter och banktillsyn skall styra och främja ett visst beslutfattande inom banksektorn som innebär att samtliga banker utformar verktyg och system som är effektiva i preventivt syfte mot penningtvätt. Detta kan motiveras med att det föreligger ett riskbaserat förhållningssätt till penningtvättslagen och föreskrifterna. Dock är inte FI detaljerade i sin vägledning eller i föreskrifterna. Tanken är att föreskrifterna från FI skall fungera som ett komplement till penningtvättslagen och främja ett visst agerande och beslut inom banksektorn som innebär att bankerna arbetar effektivt mot penningtvätt. Detta innebär att det i praktiken inte sker ett samspel mellan aktörerna för att få bukt med penningtvätt. Utan att FI endast agerar som en tillsynsmyndighet och kräver att bankerna som omfattas av penningtvättslagen, följer regleringen och att bankerna tar hänsyn till FI föreskrifter eftersom det är bindande rättsregler och skall fungera som ett komplement till lagar och förordningar. Resultatet av att banker inte gör ett gediget arbete mot penningtvätt, är att de drar på sig stora direkta kostnader i form av sanktionsavgifter. Belöningen för att de gör ett gediget arbete utelämnas dock, eftersom bankerna är skyldiga att följa regleringen kring penningtvätt för att vara en del av bankverksamheten. Ur vår synvinkel innebär det att informationen som FI lyfter fram kring deras samspel med banker inte stämmer i praktiken. Utan att relationen istället liknar en Agent- och principalteorin eftersom principalen (Finansinspektionen) styr Agenten (Bankerna) via föreskrifter och sitt övervakande att penningtvättslagen följs i den dagliga verksamheten.

## **6.2 Reflektioner över studiens genomförande**

En utmaning vi fick handskas med i vår studie var en pandemi som utbröt i ett tidigt skede av studiens genomförande. Detta resulterade till att vi fick inställda intervjuer och att vi fick avgränsa oss genom att endast rikta in oss mot banker. Utgångspunkten var att vi skulle rikta in oss mot banksektorn och revisorsbranschen men respondenterna från revisorsbranschen kunde inte delta i studien på grund av andra prioriterade arbetsområden. Ett problem som kan uppstå om en annan forskare väljer att genomföra samma studie, är att detta är en kvalitativ studie vilket kan bidra till att personliga uppfattningar av respondenterna påverkar det resultatet studien visar. Vi anser dock att vi i vår studie fick samstämmiga svar från respondenterna som var verksamma inom olika banker.

## **6.3 Förslag på fortsatta studier**

Vår studie ger en övergripande bild på banksektorns förebyggande arbete mot penningtvätt och hur banker samspelar med Finansinspektionen för att få bukt med problemet. Det hade varit intressant att analysera samspelet mellan banker och Finansinspektionen på ett ännu djupare plan. En kvalitativ studie hade varit att föredra då det kan bidra till en djupare förståelse för hur samspelet fungerar och det beslutfattande Finansinspektionen vill främja genom sina föreskrifter.



## Referenser

Accountancy Europe. (2017). Auditor's role in fighting financial crime: Standing up to fraud, corruption and money laundering Information paper. Brussels: Accountancy Europe.

Länk: [https://www.accountancyeurope.eu/wp-content/uploads/180112\\_Technical-p](https://www.accountancyeurope.eu/wp-content/uploads/180112_Technical-p)

(Hämtad 2020.03.19)

Baker, R. M. (2019). The Agency of the Principal-Agent Relationship: An Opportunity for HRD, *Advances in Developing Human Resources*, 21(3), pp. 303–318. (Hämtad 2020.04.10)

DOI: <https://doi.org/10.1177/1523422319851274>

BRÅ - rapport 2011:4, s. 41.

Penningtvätt - Rapportering och hantering av misstänkta transaktioner.

Länk: <https://www.bra.se/download/18.744c0a913040e4033180001703/1371>

(Hämtad 2020.04.09)

Bryman, A. & Bell, E. (2017). *Företagsekonomiska forskningsmetoder*. Upplaga 3  
Stockholm: Liber

Chong, A & Lopez de Silanes, F (2015), *Money Laundering and its Regulation, Economics & Politics*, Vol. 27, Issue 1, pp. 78–123. (Hämtad 2020.03.17)

DOI: <http://dx.doi.org/10.1111/ecpo.12051>

Dalen, M. (2015). Intervju som metod. 2., utök. uppl. Malmö: Gleerups utbildning

Dalla Pellegrina, L & Masciandaro, D, (2008). The Risk Based Approach in the New European Anti-Money Laundering Legislation: A Law and Economics View (*Paolo Baffi Centre Research Paper* No. 2008–22. (Hämtad 2020.04.11)

DOI: <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.1182245>

De Smet, D & Mention, A-L (2011). *Improving auditor effectiveness in assessing KYC/AML practices*. *Managing Auditing Journal*, Vol. 26, pp. 182-203. (Hämtad 2020.03.17)

DOI: <https://doi.org/10.1108/02686901111095038>

Dyfvermark, J. Larsson Kakuli, L. & Gordh Humlesjö, A. (2019). Vad alla banker ska göra för att undvika penningtvätt. Hämtat från SVT:s hemsida: <https://www.svt.se/special/swedba>  
(Hämtad 2020.03.06)

Eisenhardt, K. (1989). *Agency Theory: An Assessment and Review*. *The Academy of Management Review*, 14(1), 57–74. (Hämtad 2020.04.11)

Länk: [www.jstor.org/stable/258191](http://www.jstor.org/stable/258191)

Finansinspektionen

Rapport - Bankernas arbete med informations och cybersäkerhet

Länk: <https://www.fi.se/contentassets/84144fb815c44be88f2bc1773e55a559/f>

(Hämtad 2020.04.09)

Finanspolisen: Penningtvätt - En nationell riskbedömning (2013)

Länk: [fi.se/globalassets/media/dokument/rapporter/2013/nationell\\_penningtv.pdf](https://fi.se/globalassets/media/dokument/rapporter/2013/nationell_penningtv.pdf)

(Hämtad 2020.03.09)

Finansinspektionen: Swedbank får varning och fyra miljarder kronor i sanktionsavgift (2020)

Länk: <https://fi.se/sv/publicerat/sanktioner/finansiella-foretag/2020/swedbank-far-varnin>

(Hämtad 2020.03.13)

Francesco, F (2018) AML and politically exposed persons: “good practice” recommendations from the Bank of Italy for policies and procedures to be implemented. *Journal of Investment Compliance* (Emerald Group) pp 31–7. (Hämtad 2020.04.15)

DOI: <https://doi.org/10.1108/JOIC-04-2018-0032>

Gilmour, N (2016) Understanding the practices behind money laundering – *A rational choice interpretation*. Pages 1–13. (Hämtad 2020.04.01)

DOI: <http://dx.doi.org/10.1016/j.ijlcj.2015.03.002>

Grahn, Thomas, Lundén, Fredric, Madstedt, Kent, Wendleby, Björn, Åtgärder mot penningtvätt m.m. – *En praktisk vägledning och kommentar, Norstedts juridik AB*, Vällingby, 2010.

Hendriyetty, N & Grewal, B (2017). Macroeconomics of money laundering: effects and measurements. *Journal of Financial Crime*, 24(1), 65–81. (Hämtad 2020.04.03)

DOI: <https://doi-org.ezproxy.server.hv.se/10.1108/JFC-01-2016-0004>

Hoffmann, A. & Birnbrich, C. (2012). The impact of fraud prevention on bank- customer relationships: An empirical investigation in retail banking. *International Journal of Bank Marketing*, 30 (5), 390–407. (Hämtad 2020.04.07)

DOI: <https://doi.org/10.1108/02652321211247435>

Khoreva, V. and Wechtler, H. (2020), Exploring the consequences of knowledge hiding: an agency theory perspective. *Journal of Managerial Psychology*, Vol. 35 No. 2, pp. 71–84.

(Hämtad 2020.04.15) DOI: <https://doi.org/10.1108/JMP-11-2018-0514>

Lambrakopoulos, S. Baker, N & Flinn, M (2017) Satisfying the banking regulators right to know while maintaining confidentiality of privileged material: The privileges and protections available to banking institutions. *Journal of Taxation & Regulation of Financial Institution*, Vol. 30 No.3, pp. 1-12. (Hämtad 2020.03.29)

Länk: <http://search.ebscohost.com.ezproxy.server.hv.se/login.aspx?direct=true&db>

Naheem, M (2018). Illicit financial flows: HSBC case study. *Journal of Money Laundering Control*, 21(2), 231–246. (Hämtad 2020.03.29)

Länk: <https://doi-org.ezproxy.server.hv.se/10.1108/JMLC-08-20>

Naheem, M (2018). FIFA – highlighting the links between global banking and international money laundering. *Journal of Money Laundering Control*, Vol. 21 No. 4, pp. 498–512. (Hämtad 2020.03.24) Länk: <https://doi.org/10.1108/JMLC-08-2015-0037>

Naheem, M (2020), The agency dilemma in anti-money laundering regulation. *Journal of Money Laundering Control*, Vol. 23 No. 1, pp. 26–37. (Hämtad 2020.03.29)

DOI: <https://doi.org/10.1108/JMLC-01-2016-0007>

Polisen: Nationell riskbedömning av penningtvätt och finansiering av terrorism i Sverige 2019 (2019)

Länk: [https://polisen.se/contentassets/1b51f95f9d1748a9ac9c1098685fc8f7/nationell-riskbedomning\\_slutversion\\_190610.pdf](https://polisen.se/contentassets/1b51f95f9d1748a9ac9c1098685fc8f7/nationell-riskbedomning_slutversion_190610.pdf) (Hämtad 2020.05.16)

Polisen: Rapporter om penningtvätt ökar (2019)

Länk: <https://polisen.se/aktuellt/nyheter/2019/maj/rapporter-om-penningtvatt-okar/> (Hämtad 2020.03.14)

Prasad, K. & Al Reshaid, E. (2017). INTERNAL AUDIT'S ROLE IN ANTI-MONEY LAUNDERING: Increasing regulatory scrutiny requires auditors to better assess their organization's AML/CFT processes. *Internal Auditor*, 74(6), 14–15. (Hämtad 2020.03.15)

Länk: <http://search.ebscohost.com.ezproxy.server.hv.se/login.aspx?direct=true&db=buh&A>

Rienecker, L. & Jörgensen, P. (2014). *Att skriva en bra uppsats*. 3, omarb. uppl. Stockholm: Liber

Simser, J (2013), Money laundering: Emerging Threats and Trends. *Journal of Money Laundering Control*, 16(1). DOI: <https://doi.org/10.1108/13685201311286841>

Sharpe R & Boylan, M (2012). Operational Risk: Increased Regulatory Focus on BSA/AML Compliance and Third-Party Relationships. *Journal of Taxation & Regulation of Financial Institutions*. PP 41–9. Länk: (Hämtad 2020.04.14)

Länk: <http://search.ebscohost.com.ezproxy.server.hv.se/login.aspx?direct=true&db=buh&AN>

Svedberg H, Mörth U (2019) Instruments of securitization and resisting subjects: For-profit professionals in the finance-security nexus. *Security Dialogue*, 3, 257.

(Hämtad 2020.04.11) Länk: <https://doi.org/10.1177/0967010619835655>

Teichmann, F & Johannes, M (2017) Twelve methods of money laundering. *Journal of Money Laundering Control* 20.2: 130–137. (Hämtad 2020.04.10)

DOI: <https://doi.org/10.1108/JMLC-05-2016-0018>

Thurén, T. (2013). *Källkritik* (3rd ed.). Stockholm: Liber AB.

Tyler, H (2020) The Role of Intent in the Rise of Individual Accountability in AML-BSA Enforcement Actions. *Fordham Journal of Corporate & Financial Law*: pp 235–71. (Hämtad 2020.04.11) Länk: <https://ir.lawnet.fordham.edu/jcfl/vol25/iss1/5>

Van Slyke, D. M. 2007. Agents or Stewards: Using Theory to Understand the Government-Nonprofit Social Service Contracting Relationship. *J Public Adm Res Theory*, 17: 157–187. (Hämtad 2020.04.17) Länk: <http://search.ebscohost.com.ezproxy.server.hv.se/login.aspx?dir>

Vaithilingam, S. Nair, M & Thiyagarajan, T (2015) Managing Money Laundering in a Digital Economy. *Journal of Asia-Pacific Business*, 16:1, 44–65. (Hämtad 2020.03.28)  
DOI: <https://doi.org/10.1080/10599231.2015.997626>

Waterman, R. W., & Meier, K. J. (1998). Principal-agent models: An expansion? *Journal of Public Administration Research and Theory*, 8, 173-202. (Hämtad 2020.04.22)  
DOI: <https://doi.org/10.1093/oxfordjournals.jpart.a024377>

Yeoh, P (2019). Banks' vulnerabilities to money laundering activities. *Journal of Money Laundering Control*, 23(1), 122–135. (Hämtad 2020.04.02)  
DOI: <https://doi.org/10.1108/JMLC-05-2019-0040>

# Bilaga 1 - Informationsbrev

Hej!

Vi är två studenter vid namn Ilias Titi och Shahryar Amiri, som läser sista terminen på Högskolan Väst, Ekonomiprogrammet. Vi skriver just nu vår C-uppsats som handlar om penningtvätt. Vi vill i uppsatsen skapa en större förståelse för de insatser banker verksamma inom Sverige genomför för att förebygga penningtvätt inom vårt ekonomiska kretslopp. Samt strävar vi efter att studera det förhållande banksektorn har idag till finansinspektionen.

Vår uppsats syftar därmed till att kartlägga en generell uppfattning om banksektorns insatser mot penningtvätt, men även samspelet med tillsynsmyndigheten för att få bukt med problemet som penningtvätt ger upphov till.

Efter kontakt med en före detta kollega till mig, har jag nu erhållit era kontaktuppgifter vilket vi är väldigt glada för. Tragiskt nog råder det lite annorlunda omständigheter runt om i världen, men förhoppningsvis har ni möjlighet att svara på frågorna antingen via ett Skype/Zoom samtal. Eftersom det kanske föreligger andra viktiga områden i ert arbete som ni behöver prioritera just nu, funkar det även bra om ni skulle kunna svara på intervjufrågorna via ett frågeformulär på mejl. Detta frågeformulär bifogas. Samtliga frågor och kontaktuppgifter förblir helt anonyma, svaren presenteras i studien utan namn.

Vi kommer att i uppsatsen förhålla oss till etiska principer. Detta innebär att ni respondenter som deltar i intervjun tar del av:

## **- Informationskravet**

Syftet med studien skall tydligt framgå och deltagande i intervju skall ha tagit del av detta.

## **- Nyttjandekravet**

Studiens material ska endast användas för forskningsenliga ändamål.

## **- Samtyckeskravet**

Samtycke till deltagande i intervju är frivilligt och ni som deltagare har därför all rätt att dra sig ur och avsluta intervjun när som helst.

## **- Konfidentialitetskravet**

Deltagaren kan försäkra sig om anonymitet och avidentifiering av intervjumaterialet/frågeformuläret. Svaren kommer att behandlas med största försiktighet och konfidentialitet. Deltagaren kan försäkra sig om att det endast författarna som kommer att ta del av det obehandlade materialet.

Ni kan nå oss på telefon och mail om ni har några fler frågor om intervjun eller vår uppsats.

Tack på förhand!

Med vänliga hälsningar, Ilias & Shahryar.

## **Bilaga 2 – Information till informanter**

- Du har rätt till att avbryta intervjun.
- Du har rätt att ta avbryta ditt deltagande när som helst.
- Du har rätt till att avstå från att besvara frågor du inte känner dig trygg med att besvara.
- Du har rätt till att återgå till frågor för att ändra, ta tillbaks eller komplettera ett svar.
- Du kommer vara anonym i uppsatsen.
- Det som redovisas i uppsatsen är din befattning, ålder och vilken organisation du arbetar för.
- Ålder redovisas i uppsatsen för att det kan öka trovärdigheten för våra resultat och slutsatser.
- Den insamlade data har endast forskarna åtkomst till.
- Den insamlade data och kontaktuppgifter till er kommer att sparas och sedan raderas säkert ur ett minneskort.
- Intervjun kommer att spelas in via ett inspelningsverktyg.
- Samtliga elimineringar av den insamlade data genomförs efter att den reviderade versionen av studien är godkänd.
- Syftet kan ändra formulering, men kärnan kommer vara densamma.

# Bilaga 3 – Intervjuguide

## Bakgrundsfrågor

- Vilket år är du född?
- Vad har du för position i organisationen?
- Hur länge har du arbetet i din nuvarande organisation?
- Hur länge har du arbetat i ditt nuvarande yrke?

## Huvudfrågor – Det preventiva arbetet mot penningtvätt

- Har banken en egen policy eller egna rutiner kring hanteringen av misstänkt penningtvätt?
- Har du fått någon utbildning i hur din enhet ska arbeta mot penningtvätt?
- Hur arbetar ni i förebyggande syfte mot penningtvätt?
- Vilka verktyg används utöver KYC för att bekämpa penningtvätt?
- Hur används KYC i det dagliga arbetet för att hantera penningtvättsrisker?
- Tror du att kundrelationen kan påverkas av bankens misstänksamhet?
- Tror du att det finns risk för undantag från penningtvättslagen, men rädslan av att kundrelationen och de affärer ni har med kunden kan påverkas negativt?
- Hur säkerhetsställer ni att de verksamma i organisationen (Kassapersonal etc.) har den grundläggande kunskap kring penningtvätt som innebär att de vid misstankar skickar ärendet vidare till AML gruppen/Finanspolisen?

## Huvudfrågor – Relationen till Finansinspektionen

- På vilka sätt implementerar ni direktiven från Finansinspektionen?
- Hur ser förhållandet och kontakten ut mellan er organisation och Finansinspektionen? (Kontinuerlig kontakt, utbildning, rapporter och liknande)
- Anser ni att det behövs mer stöd, i form av information eller vägledning, av finansinspektionen och finanspolisen?

## Avslutande frågor

- Utifrån din erfarenhet, vilka direkta och indirekta kostnader kan penningtvätt leda till för er organisation?
- Upplever du att det finns något i ert arbete kring penningtvätt som kan förbättras?
- Har du något att tillägga?
- Har du några frågor till oss?



HÖGSKOLAN VÄST  
Institutionen för ekonomi och IT  
Avdelningen för företagsekonomi  
461 86 TROLLHÄTTAN  
Tel 0520-22 30 00  
[www.hv.se](http://www.hv.se)

Arbetsintegrerat Lärande